

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Enheden for EU og internationale forhold

Den 30. april 2015

FVM 395

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. XXX/XXX [forordningen om offentlig kontrol] og om ophævelse af forordning (EF) nr. 834/2007,

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomisk og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Handlingsplan for fremtidens økologiske produktion i Den Europæiske Union og

Henstilling til en Rådsafgørelse om at bemyndige Kommissionen til at indlede forhandlinger om aftaler mellem den Europæiske Union og tredjelande i forhold til handel med økologiske produkter
- *Generel indstilling*
KOM(2014) 180, KOM(2014) 179 og KOM(2014) 178 *Side 3*

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på anvendelsen af fødevarer- og foderstovlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler (kontrolforordningen)
- *Tidlig forelæggelse*
KOM (2013) 265 *Side 20*

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere
- *Tidlig forelæggelse*
KOM (2013) 267 *Side 32*

4. Forenkling af den fælles landbrugspolitik
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke *Side 41*

5. Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i forordning (EF) nr. 1306/2013 for så vidt angår kalenderåret 2015
- *Tidlige forelæggelse*
KOM (2015) 141

Side 45

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI) den 11. maj 2015

1. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. XXX/XXX [forordningen om offentlig kontrol] og om ophævelse af forordning (EF) nr. 834/2007,**

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomisk og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Handlingsplan for fremtidens økologiske produktion i Den Europæiske Union og

Henstilling til en Rådsafgørelse om at bemyndige Kommissionen til at indlede forhandlinger om aftaler mellem den Europæiske Union og tredjelande i forhold til handel med økologiske produkter

KOM(2014) 180, KOM(2014) 179 og KOM(2014) 178

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. april 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til en ny økologiforordning. Forslaget lægger op til at fjerne en stor del af de undtagelsesmuligheder, der er i dag, og til øget harmonisering. Der lægges samtidig op til, at kontrollen skal være mere produktorienteret og risikobaseret end i dag bortset fra, at detailbutikker ikke længere skal kunne undtages fra økologikontrol. Der indføres krav om indførelse af et miljøforvaltningssystem på større fødevarer- og fodervirksomheder. Muligheden for at kunne anvende nationale logoer og nationale storkøkkenregler opretholdes. Som et led i tilpasningen til Lissabontraktaten får Kommissionen tillagt beføjelser til udmøntning, dels ved gennemførelsesretsakter med komitéprocedurer, dels ved delegerede retsakter. Forslaget strammer kravene til økologiske produkter, som er importeret fra tredjelande. Produkterne skal med forslaget fremover opfylde bestemmelser, som er identiske med nærværende forslag om en ny økologiforordning. Dog kan der indgås egentlige handelsaftaler med tredjelande, der er baseret på ækvivalente regler. Forordningsforslaget ledsages af en handlingsplan og et oplæg til at give Kommissionen mandat til at forhandle økologi-handelsaftaler med tredjelande. Forslaget forventes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark eller resten af EU. Formandskabet har på en række områder ændret forordningsforslaget. Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015 med henblik på generel indstilling.

Baggrund

Kommissionen har den 24. marts 2014 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, handlingsplan for økologi samt henstilling om økologiaftaler med tredjelande. Forordningsforslaget er modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet den 25. marts 2014.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Henstillingen er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 207, stk. 3, og 218, stk. 3 og 4.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015 med henblik på generel indstilling.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en revision af allerede vedtaget EU-lovgivning, og det er derfor regeringens opfattelse, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Forordningsforslaget

Forslaget fokuserer på øget brug af de økologiske principper. Dette udmøntes ved, at produktionen i højere grad skal baseres på økologiske råstoffer og hjælpestoffer, og ved at mange af de nuværende undtagelsesmuligheder fjernes. Det vil blandt andet berøre områder som brugen af ikke-økologiske frø, indsættelse af ikke-økologiske dyr, anvendelsen af ikke-økologisk foder og nationalt udstedte tilladelser til at bruge op til 5 % ikke-økologiske landbrugsingredienser i fødevarer, og muligheden for at have samtidig drift og for at få nedsat omlægningstiden i særlige tilfælde. Forslaget giver endvidere adgang til at lade kvæg opstalde i bindestalde, når der er tale om mikrovirksomheder¹. Overgangsordninger forventes fastsat af Kommissionen.

Forslaget indebærer, at der indføres grænseværdier for utilsigtede pesticidrester i økologiske produkter. Overskrides disse grænseværdier, kan produktet ikke markedsføres som økologisk. Dermed vil kontrollen bevæge sig fra at være procesorienteret (kontrol af forhold, der indgår i den samlede produktionskæde) til at være mere produktorienteret (kemiske analyser).

Med forslaget udvides forordningens anvendelsesområde fra alene at omfatte varer på Traktatens bilag I, herunder fødevarer, til yderligere at omfatte visse andre relaterede fødevarer- og landbrugsprodukter, som for eksempel havsalt og pollen. Desuden får Kommissionen beføjelser til via delegerede retsakter at supplere og udvide forordningens anvendelsesområde.

Muligheden for at kunne anvende nationale logoer og nationale storkøkkenregler opretholdes.

Kontrolbestemmelserne bliver flyttet til kontrolforordningen (rådsforordning 882/2004), hvorefter Kommissionen bemyndiges til at fastlægge særlige kontrolfrekvenser, som differentieres ud fra en risikovurdering. Forslaget giver ikke, som i den nuværende forordning, medlemsstaterne mulighed for nationalt at fritage detailbutikker, der alene forhandler, men ikke tilbereder økologiske fødevarer, fra kontrol. Virksomheder, der distribuerer økologiske produkter anmeldes særskilt og omfattes af særskilt økologikontrol. Kravet om kontrol af input/output-balance

(dokumentationen af, at der er balance mellem indgående og udgående mængder af økologiske varer på virksomhederne) fjernes. Det samme gælder muligheden for at foretage en stikprøvevis krydskontrol af overensstemmelse af mængderegistreringerne hos leverandører og aftagere.

Med forslaget indføres krav om udarbejdelse af et miljøforvaltningssystem på større fødevarer- og fodervirksomheder.

¹ Omsætning årligt under 2 mio. € og færre end 10 ansatte.

Forslaget strammer kravene til økologiske produkter, som er importeret fra tredjelande. Produkterne skal med forslaget fremover opfylde bestemmelser, som er identiske med nærværende forslag om en ny økologiforordning. Størstedelen af importen baseres i dag på krav om ækvivalens med EU-reglerne. Fremadrettet forventes ækvivalensbetingelser på import kun anvendt for de tredjelande, som EU indgår økologi-handelsaftaler med.

For små primærproducenter bliver der mulighed for at blive gruppeautoriseret.

Forslaget indebærer, at Kommissionen får tillagt beføjelser til udmøntning, dels ved gennemførelsesretsakter med komitéprocedurer, dels ved delegerede retsakter.

Formandskabets ændringsforslag

Det italienske formandskab fremlagde i december 2014 et kompromisforslag for forslagens artikel 1-19, der trækker i retning af bestemmelserne i den eksisterende rådsforordning 834/2007, idet muligheden for samtidig drift tillades og mange af de nugældende undtagelse og fleksibilitetsregler opretholdes. Derved lægger kompromisforslaget op til, at det fortsat er muligt at anvende ikke-økologiske frø og avlsdyr, at få nedsættelse af omlægningstiden, og opretholde den nuværende mulighed for at anvende ikke-økologisk foder. Endvidere opretholdes de nuværende krav til selvforsyningsgrad for foder og omlægningsfoder. Herudover indeholder kompromisforslaget den nuværende mulighed for nationalt at udstede tilladelser til at bruge op til 5 % ikke-økologiske landbrugsingredienser i fødevarer. Kompromisteksten lægger op til en skærpelse, idet kun bedrifter med mindre end 50 kvæg kan anvende binstalde. Med kompromisteksten udgår kravet om udarbejdelse af miljøforvaltningssystemer for større fødevarer- og fodervirksomheder.

Det lettiske formandskabs seneste forslag

Anvendelsesområdet foreslås fastholdt som nuværende produktkategorier i økologiforordningen, dog suppleret med enkelte produkter, som for eksempel salt, gær, kork, vinblade, palme-hjerter, humleskud, uforarbejdede huder samt silke, rå uld og - bomuld. Desuden delegeres det til Kommissionen at supplere anvendelsesområdet, dog alene med produkter, der har en tæt forbindelse til landbrugsmæssige produkter.

I forhold til at afgrænse, hvilke primærproducenter, der vil kunne blive gruppeautoriseret, foreslås at medlemsstaterne kan vælge mellem en omsætningsgrænse på 25.000 €, standardudbytte på 15.000 € eller en hektargrænse på 5 hektar, eller en kombination af disse. Kommissionen skal ved gennemførelsesbestemmelser fastsætte yderligere specifikke krav for blandt andet produktkategorier og afstandskrav. Gruppecertificering dækker også alge- og akvakulturbrug.

En specifik grænseværdi for utilsigtede pesticidrester i økologiske produkter erstattes af, at en sådan tilstedeværelse skal undersøges i forhold til at fastslå kilden til tilstedeværelsen og for at tage stilling til, om produktet fortsat kan mærkes som økologisk. Samtidigt udvides det til at dække forekomst af utilsigtede produkter/stoffer og ikke kun pesticidrester. Der lægges desuden op til, at der skal udarbejdes fælles krav til både analysemetoden og vurderingen af den konstaterede forekomst. Herunder de kriterier, der skal lægges til grund for, hvornår et produkt med en utilsigtet forekomst skal nedklassificeres eller kan bevare den økologiske status.

Et alternativt forslag bygger på en opdeling i tilfælde af fund af pesticidrester. Her indføres en grænseværdi hvorunder økologistatus opretholdes. Et mellemområde, hvor status afhænger af resultatet af de nærmere undersøgelser samt en grænseværdi, hvorover økologistatus fjernes pr. automatik.

Herudover skal medlemsstater, uanset hvilke alternativ der vedtages, årligt indberette om fundne kontamineringer og tilhørende sagsopfølgning med henblik på, at Kommissionen med udgangen af 2020 skal udarbejde en rapport til Rådet og Europa-Parlamentet om disse fund samt, hvis relevant, ledsaget af forslag til specifikke grænseværdier. Den oprindeligt foreslåede kompensationsordning udgår af forslaget.

Der lægges endvidere op til en opblødning i forhold til, at for eksempel uddannelsesinstitutioner, forskningsvirksomheder, planteskoler og frøformeringsvirksomheder dels kan dyrke samme plantesorter, og at der for fiskeyngel og avlscentre ikke er krav om forskellige dyrearter på samme enhed (blandet produktion).

Det er foreslået præciseret, at det fortsat kan tillades, at der foretages operative indgreb på dyr, når det sker af hensyn til dyrevelfærd eller personalets sikkerhed. Halekupering, næbtrimning og afhorning anføres.

Kompromisteksten viderefører de i dag gældende muligheder, for at ikke-økologiske dyr, under visse forudsætninger og i en begrænset del af året, kan afgræsse økologiske arealer.

I forhold til importspørgsmålet ændres der ikke på, at importsystemet hovedsageligt skal baseres på identisk regelefterlevelse (compliance). Dog kan Kommissionen i et vist omfang tage hensyn til særlige klimatiske og lokale forhold ved udarbejdelse af reglerne for indholdet af importcertifikaterne.

Formandskabet foreslår, at kontrolbestemmelserne fastholdes i økologiforordningen. Der lægges endvidere op til flere ændringer af kontrolbestemmelserne, heriblandt at kontrollens fokus og tilsynsfrekvensen skal fastlægges ud fra en risikobaseret tilgang. Det vil sige baseret på parametre som; virksomhedsstørrelse, virksomhedstype- og struktur, sammenblandingsfare og tidligere overtrædelser. Konkret lægges der også op til, at detailbutikker undtages for kontrol, hvis de ikke foretager import, forarbejdning, pakning eller mærkning af de økologiske produkter. Der foreslås ligeledes retningslinjer for, hvornår økologiske produkter skal nedklassificeres. Der introduceres en årlig verifikation af overholdelsen af økologireglerne. Denne verifikation skal som hovedregel foretages på et fysisk kontrolbesøg, men kan også være en dokumentkontrol på lavrisikovirksomheder. Alle virksomheder skal dog kontrolleres fysisk mindst hver andet år.

Kompromisteksten introducerer gennemførelsesretsakter på langt flere områder end det oprindelige forslag fra Kommission, der i vidt omfang indeholdt beføjelser til Kommissionen i form af delegerede retsakter. I kompromisteksten foreslås det endvidere, at vedtagelsen af gennemførelsesretsakter sker i undersøgelseskomiteproceduren med den tilføjelse, at forslag der ikke opnår et kvalificeret flertal i komiteen, skal forelægges appelkomiteen. Kommissionen har dog fortsat en delegation til at fastsætte detaljerede produktionsregler på områder, hvor der endnu ikke er fastlagt økologiske detailregler på EU-niveau. Der sikres mulighed for, at nationale regler kan anvendes i den mellemliggende periode.

Handlingsplanen

Kommissionen har samtidigt med forordningsforslaget fremlagt en handlingsplan for de områder, der ikke skal laves regler for. Handlingsplanen indeholder tre hovedoverskrifter indenfor økologiområdet: 1) Konkurrencedygtighed, 2) Forbrugertillid og 3) Tredjelande / eksport.

Det fremgår af handlingsplanen, at Kommissionen eventuelt vil overveje at lave en kampagne om EU-logoet, hvis forbrugertilliden svækkes. Der forventes ikke at ske en politisk behandling af handlingsplanen, som alene har form af en meddelelse.

Henstillingen til forhandling af aftaler med tredjelande

Kommissionen har yderligere samtidigt med forordningsforslaget fremlagt en henstilling til at give Kommissionen mandat til at forhandle økologi-handelsaftaler med tredjelande. Henstillingen blev vedtaget på rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16.-17. juni 2014.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter, der er ledende udvalg.

Ordførerens udkast til betænkning og ændringsforslag vil sammen med yderligere ændringsforslag blive behandlet i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg i de kommende måneder. Landbrugsudvalget forventes at stemme om ændringsforslagene i juli 2015.

Ordføreren i Europa-Parlamentets landbrugsudvalg forventes at fremlægges ændringsforslag med udgangspunkt i, at:

- at opnå en større udbredelse af den økologiske produktion i EU,
- at forbedre reglerne for eksempel at lette omlægningen og for at sikre en dynamisk lovgivning, der langsomt udfaser brugen af ikke-økologiske produkter,
- at der ikke skal fastsættes særlige grænseværdier, men alligevel skal være mulighed for at få udbetalt erstatning ved kontaminering med ikke-tilladte stoffer,
- at der er brug for ændringer i forhold til import,
- at der oprettes et europæisk agentur for kontrol og svindel med økologiske produkter for at styrke det mellemstatslige kontrolsystem,
- at status quo opretholdes i forhold til årlig økologikontrol.

Gældende dansk ret

Økologiloven, jf. LBK nr. 416 af 03/05/2011.

Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion mv. jf. BEK nr. 716 af 27/06/2012.

Bekendtgørelse om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur mv. jf. BEK nr. 49 af 22/01/2013.

Konsekvenser

Forslaget ventes at kunne få mindre statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivningsmæssige og administrative konsekvenser.

For myndighederne forventes mindre administrative forenklinger på enkelte punkter. Det var oprindeligt foreslået af Kommissionen, at undtagelsesbestemmelserne skulle udfases, men der lægges nu op til, at undtagelserne videreføres. Derfor kan der ikke forventes, at der skal bruges væsentligt færre ressourcer til udarbejdelse af dispensationer i primærproduktionen. Der lægges ikke op til generelle forenklinger for producenterne. Den principdrevne linje i Kommissionens oprindelige forslag ville kunne indskrænke fleksibiliteten for de økologiske producenter og begrænse udviklingsmulighederne for økologien. Men i kompromisforslaget lægges der ikke længere op til væsentlige begrænsninger i fleksibiliteten.

En delegation til Kommissionen til at fastsætte detaljerede produktionsregler på områder, hvor der endnu ikke er udarbejdet detailregler på fællesskabsniveau, kan være bremsende for den nationale udvikling, hvis medlemsstaterne ikke samtidigt får mulighed for at fastsætte nationale regler i den mellemliggende periode. Denne mulighed er dog givet i det seneste kompromisforslag. Delegerede retsakter på dette område kan desuden indebære øgede omkostninger for myndighederne og erhvervet i Danmark.

Der indføres lettelser for små primærproducenter, der ventes at få mulighed for at blive gruppeautoriseret, hvilket forventes at reducere byrder for meget små landbrug. Ordningen forventes ikke at få nogen videre betydning i Danmark, idet de fleste økologiske landbrug er af en vis størrelse.

I Kommissionens oprindelige forslag var der krav om udarbejdelse af et miljøforvaltningssystem for de større fødevarer- og fodervirksomheder. Kravet om udarbejdelse af et miljøforvaltningssystem opretholdes ikke i det seneste kompromisforslag.

Kommissionens oprindelige forslag om at indføre særlige pesticidgrænseværdier i økologiske produkter er i kompromisforslaget ændret så der er to alternative forslag. Et der skal sikres en mere ensartet håndtering af analyseresultat og sporing og et, hvor der desuden arbejdes med faste grænseværdier. Medlemsstaterne skal i begge tilfælde som noget nyt årligt indrapportere omfang og årsag til kontamineringsfund. Kommissionen vil på den baggrund udarbejde en rapport til Rådet og Europa-Parlamentet inden udgangen af 2020, ledsaget af forslag til særlige grænseværdier, såfremt dette viser sig relevant.

Det præcise omfang af de administrative konsekvenser for virksomheder og myndigheder vil generelt afhænge af de regler, som Kommissionen efterfølgende kan fastsætte via gennemførelsesbestemmelser.

Kravet om, at alle detailbutikker skal omfattes af kontrollen samt indførelsen af en mere risikobaseret kontrol, kan influere på udgifterne for myndigheder og erhverv. Såfremt alle detailbutikker skal omfattes af økologikontrol, vil det medføre øgede kontroludgifter samt administration for butikkerne, hvilket vil begrænse villigheden til at forhandle økologiske produkter. Indførelse af krav om, at distribution skal anmeldes særskilt og omfattes af økologikontrol kan ligeledes influere på udgifterne for myndigheder og erhverv. De økonomiske konsekvenser skal i begge tilfælde generelt analyseres nærmere. Der lægges nu op til, at detailbutikkerne skal undtages for kontrol, hvis de ikke foretager import, forarbejdning, emballering eller mærkning af økologiske produkter.

En vedtagelse af forslaget forventes at kunne medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning til den endelige forordning.

Forslaget forventes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark eller resten af EU.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri), Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg, Det Økologiske Fødevareråd og på høringsportalen.

Landbrug & Fødevarer har givet udtryk for et klart ønske om at fastholde den årlige økologikontrol for bedrifter med afsætning, og kan således ikke bakke op om forslaget om en risikobaseret tilgang til fastlæggelse af kontrolfrekvens for økologikontrollen.

Landbrug & Fødevarer mener, at den årlige kontrol er en meget stærk og tydelig salgsparemeter i forbindelse med økologi. Netop den årlige kontrolindsats er en af de stærkeste og letteste kommunikerbare indsatser, og den kan dermed understøtte økologiens troværdighed og fastholde den høje forbrugertillid. Dette gælder på hjemmemarkedet såvel som på eksportmarkerne i både EU og tredjelande. Landbrug & Fødevarer vurderer således ikke, at overgangen til risikobaseret kontrol vil understøtte erhvervets mulighed for at øge det økologiske salg.

Landbrug & Fødevarer bakker dog op om, at der i forbindelse med den årlige økologikontrol arbejdes med en risikobaseret tilgang på det specifikke kontrolbesøg, således at kontrolindsatsen på den enkelte bedrift kan variere afhængigt af en vurderet risiko i forhold til eventuel uoverensstemmelse med økologireglerne.

Landbrug & Fødevarer kan støtte, at der fokuseres på de økologiske principper, men er uenig i, at det skyldes en manglende forbrugertillid til økologiske produkter, og at det skal være begrundelsen for at fjerne en række af de nuværende undtagelser. Landbrug & Fødevarer mener, at Kommissionen i den forbindelse har lagt alt for stor vægt på resultatet af den offentlige spørgeundersøgelse.

Landbrug & Fødevarer finder, at der fortsat skal sikres gode vilkår for at opretholde den økologiske produktion og for at fremme omlægningen til økologisk produktion. Derfor skal muligheden for at have samtidig drift af en økologisk enhed og en ikke-økologisk enhed opretholdes, ligesom muligheden for at få nedsat omlægningstid skal bevares. Reglerne for brug af omlægningsfoder og krav til foder fra egen bedrift bør heller ikke skærpes. Stramningerne er unødvendige og vil være en barriere for udvidelse og vækst inden for det økologisk dyrkede areal.

Indførelsen af et miljøforvaltningssystem for økologisk erhvervsdrivende må ikke skabe uensigtsmæssige udfordringer og omkostninger for virksomhederne. Økologierhvervet skal desuden have indflydelse på de krav, der lægges ind i systemet.

Landbrug & Fødevarer er ikke enig i, at det er undtagelsesmulighederne, der generelt skaber ulige konkurrencevilkår. Dog er håndteringen på plantematerialeområdet for uens, og at der skal være en særlig indsats og strategi for gradvist at øge andelen af økologisk plantemateriale på EU-niveau. Der ses især ulige konkurrencevilkår, hvor det er de enkelte medlemsstater, der fastsætter kriterierne, for eksempel langsomvoksende fjerkræracers og krav til udearealer til æglæggende høner.

Samme betragtning gælder i forhold til en overgang til brug af 100 % økologiske dyr til indsættelse i økologiske besætninger. Mulighederne skal vurderes inden for de enkelte sektorer, og der skal tages stilling til strategi og overgangsperiode. Kravet er særligt problematisk for svin, hvor det vil være en udfordring at få adgang til en tilstrækkelig genetisk variation, hvis ikke der kan suppleres med ikke-økologiske hundyr.

Landbrug & Fødevarer ønsker at bevare økologikontrollen som en procesorienteret kontrol. Foreningen er skeptisk i forhold til at fjerne kravet om et årligt kontrolbesøg, og kan ikke støtte, at der indføres en særlig grænseværdi for utilsigtede pesticidrester. Foreningen mener desuden, at det fortsat skal være muligt for medlemsstaterne at fritage detailbutikker fra økologikontrol, og at økologikontrollen med fødevarer virkomsighederne fortsat kan gennemføres smidigt som en integreret del af den offentlige fødevarerkontrol.

I forhold til delegering af beføjelser til Kommissionen er Landbrug & Fødevarer særligt skeptisk over for, at delegation i relation til produktions- og kontrolregler, da det kan få væsentlig betydning for producenter og virksomheder – og derfor kan anses for at være centrale dele i den lovgivningsmæssige retsakt. Det er i øvrigt uklart i hvor høj grad medlemsstater og interessenter vil blive inddraget, jf. forslagetets artikel 36. Landbrug & Fødevarer peger særligt på, at artikel 2, 7, 10, 11, 12, 13, 16 og artikel 19 har dansk interesse.

Landbrug & Fødevarer finder desuden, at tryneringning af søer fortsat skal være muligt, og at der ikke specifikt skal være krav om rodemateriale i løbegårde til svin. Specifikt i forhold til den danske ægproduktion skal daggamle kyllinger fortsat kunne omlægges. Kravet om, at der i økologisk rugeægsproduktion skal være adgang til udearealer, vil være vanskelig af hensyn til den danske salmonellastatus. Kravet til udeareal og flokstørrelse bør ikke strammes i forhold til de gældende danske regler for økologisk opdræt. Belægningsgraden i etagesystemer ønskes opretholdt som nuværende dansk praksis.

Der bør ikke indføres et forbud mod afhorning af kvæg. Foreningen kan heller ikke støtte, at muligheden for samgræsning med økologiske og ikke-økologiske dyr bliver tidsbegrænset og, at de ikke-økologiske besætninger skal leve op til særlige miljøkrav.

I forhold til akvakultur ønskes den nuværende mulighed for at anvende farve fra naturlige kilder til indfarvning af fisk inden for grænserne af deres fysiologiske behov, opretholdt.

Under medicinreglerne bør der gives mulighed for at bruge særlige produkter og hjælpestoffer, som for eksempel fysiske midler som Orbesealer til forebyggelse af yverbetændelse. Desuden skal de biodynamiske præparater fortsat kunne anvendes.

Landbrug & Fødevarer savner målsætninger for den økologiske produktion i EU i Kommissionens handlingsplan. En målsætning kunne være, at øge andelen af økologisk areal i EU fra de nuværende ca. 6 % til 12 % til 2024. Handlingsplanen bør desuden have klare mål for at udvide kendskab til EU- logoet, ligesom den skal forholde sig yderligere til udfordringerne med overgang til brug af 100 % økologiske dyr og økologisk plantemateriale.

Import baseret på identisk regelopfyldelse støttes, idet der dog skal sikres gode muligheder for samhandel med 3. lande, der understøtter høj troværdighed bag produkterne. Tilstrækkelige

overgangsperioder (4-5 år), skal sikre, at ændringerne ikke får negativ indflydelse på importen fra disse lande (pt. ækvivalens). Det bør undgås, at eksporten ud af EU gøres besværlig, fordi EU opbygger for stramme og administrativt besværlige regler ved import (identisk regelopfyldelse).

Landbrug & Fødevarer bakker derfor også op om, at der fremover sker en forbedring af sporbarheden ved import af økologiske varer, da dette også er afgørende for økologiens troværdighed. Udveksling af data og administrative procedurer kan være en måde at øge sporbarheden på, men det må dog ikke blive så administrativt besværligt, at det kan få karakter af teknisk handelshindring overfor tredjelandene.

Landbrug & Fødevarer savner klima og naturindsatser i Kommissionen forslag. Det ligger implicit i økologiens principper, at natur og klima i særlig grad skal varetages i den økologiske produktionsform, men i de eksisterende reguleringer og i Kommissionens nye forslag, er indsatser mod konkrete handlinger undladt. Landbrug & Fødevarer havde derfor gerne set, at der i den kommende forordning blev taget de første bevægelser mod reguleringer der sikrer øget fokus på klima- og naturindsatser i økologien.

Angående det italienske kompromisforslag anfører Landbrug & Fødevarer, at det indeholder mulighed for at have samtidig drift af en økologisk og en ikke-økologisk enhed, men det muliggør ikke samtidig drift, som det ifølge foreningen kendes fra Danmark. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer væsentligt, at retten til samtidig drift ikke begrænses til særlige produktionsformer eller til mindre landbrug. Samtidig drift er en god mulighed, også for store bedrifter, at omlægge bedriften i etaper. Foreningen bemærker, at det for eksempel kan være nødvendigt, hvis eksisterende husdyr og staldsystemer endnu ikke kan tages ud af konventionel produktion, eller hvis der er længerevarende kontrakter på konventionel produktion.

Landbrug & Fødevarer mener, at havsalt bør fjernes fra forordningens anvendelsesområde. Havsalt er et mineral og bør ikke kategoriseres som et landbrugsprodukt. Der foreligger ikke retningslinjer for produktion af økologisk havsalt, og foreningen påpeger, at det vil skabe forvirring, hvis havsalt underlægges anvendelsesområdet, mens stensalt og sydesalt holdes udenfor. Grundlæggende forventer foreningen, at kategorisering af økologisk salt, vil gøre det unødvendigt kostbart og administrativt besværligt for fødevareraktører, der anvender salt i deres økologiske produkter.

I forhold til særlige grænseværdier for utilsigtede stoffer i økologiske produkter, er det ifølge Landbrug & Fødevarer væsentligt at fastholde, at der ikke ønskes særlige grænseværdier for de økologiske produkter. Landbrug & Fødevarer er enige i, at uønskede stoffer som udgangspunkt ikke bør forekomme, men mindre baggrundsforurening vil ifølge foreningen være uundgåeligt i visse tilfælde, og en nul-forekomst vil være utænkelig. Landbrug & Fødevarer bakker op om, at der arbejdes for fælles krav til både analysemetoden og vurderingen af den konstaterede forekomst, men som udgangspunkt ønsker foreningen at fastholde den procesorienterede kontrol af den økologiske producents handlinger, og i mindre grad fokusere på kontrollen af slutproduktet.

I kompromisforslaget fra det italienske formandskab er holdningen til årlig kontrol uafklaret. Landbrug & Fødevarer vil gerne endnu engang pointere vigtigheden af at fastholde den årlige kontrolfrekvens, men samtidig indføre øgede muligheder for en risikobaseret tilgang på de en-

kelte kontroller. Økologikontrollen er ifølge Landbrug & Fødevarer blandt de stærkeste kort i forhold til at opretholde økologiens troværdighed, både herhjemme og på fjerne markeder.

I forhold til særlige danske forhold, vil Landbrug & Fødevarer gerne opfordre til øget fokus på de områder, hvor der på grund af nationale fortolkningsmuligheder opleves manglende harmonisering og potentiel konkurrenceforvridning. Det er eksempelvis i forhold til definitionen af langsomvoksende fjerkræracers, krav til udearealer til æglæggende høner og muligheder for økologisk honningproduktion. Her er det ifølge Landbrug & Fødevarer i vid udstrækning danske producenter, der er udfordret, og det kan derfor ikke forventes, at øvrige medlemsstater vil sætte særligt fokus på disse områder. Det samme gør sig ifølge Landbrug & Fødevarer gældende for de foreslåede regler for opdræt af økologiske hønniker, hvor den danske produktion vil blive alvorligt klemt, hvis de foreslåede regler i den kommende forordning træder i stedet for de eksisterende regler i den danske bekendtgørelse. Da Danmark ifølge Landbrug & Fødevarer stort set er det eneste land, der indtil nu har produceret økologiske hønniker, er det væsentligt med et særligt dansk fokus på udfordringerne.

Økologisk Landsforening har anmodet om, at deres tidligere høringssvar erstattes af følgende:

Økologisk Landsforening konstaterer, at kompromisforslagene indeholder en række forbedringer i den forstand, at visse af de nuværende krav videreføres. De indeholder dog ikke forbedringer i den forstand, at en forordning, som den fremlagte, løfter økologien eller giver et fundament for en videre dynamisk udvikling, og der udestår fortsat mange detailproblemer hvorfor forslaget ikke anses for klar til nogen form for vedtagelse.

Foreningen mener, at følgende skal indgå i arbejdet, hvis der skal vedtages en revideret forordning:

- Genindførelse af krav om miljøstyringssystemer.
- Indførelse af bestemmelser, der sikrer udmøntning af klima og naturkrav.
- Mulighed for at gennemføre anvendt forskning og forsøg uden at produkterne mister økologisk status. Det er vigtigt for at styrke udviklingsmulighederne for økologi.
- Regler for transport af dyr til slagtning og ophold på slagteriet.
- Mulighed for at forbyde visse indholdsstoffer i emballage til økologiske produkter.
- Mulighed for at få en hurtig godkendelse af simple produkter, som umiddelbart forekommer at være i fuld overensstemmelse med de økologiske mål og principper.
- Sikre medlemsstaterne adgang til at anmode om en længere overgangsordning, når der vedtages nye økologiregler, hvis der er tale om en medlemsstat med en meget ubetydelig økologisk produktion.
- Krav om, at der ligesom med såsæd, skal oprettes en database for fiskeyngel.
- Medlemsstaterne bør selv kunne vedtage detailregler på områder, der endnu ikke er omfattet af regler i økologiforordningen.
- Fjernelse af kravet om bedøvelse af smågrise forud for kastration. Det er praktisk umuligt på friland og farligt for grisene, og alene krav om smertelindring kan håndteres.
- Fastholdelse af bestemmelsen i de gældende EU økologiregler om, at pattedyr skal have modermælk frem for naturlig mælk i mælkefodringsperioden.
- Genindføre at der er en artikel, der udtrykker målene med økologisk jordbrug.
- Vedrørende mulighed for at holde dyr i bindestald, så vil 50 dyr være et højt antal i visse medlemsstater. Fokus bør i stedet være på forbedring af forholdene for dyr, der holdes i bindestald, sådan at de skal have daglig motion og ikke kun motion 2 gange om ugen.

Økologisk Landsforening mener i øvrigt, at det er vigtigt at fastholde fokus på, at der skal anvendes 100 % økologisk foder. Der skal fortsat være krav om, at der skal anvendes økologiske hønniker.

Foreningen kan støtte, at der er krav om, at der skal operettes en såsædsdatabase, og at der i øvrigt er initiativer, der understøtte anvendelsen af økologisk såsæd. Tilsvarende foreslår foreningen, at der etableres en database over økologisk fiskeyngel inklusiv produktionskapacitet hos opdrættere af fiskeyngel.

Det oprindelige forslag fra Kommissionen om at øge selvforsyningskravet med foder skal genindføres, da det er et grundlæggende element i principperne for økologi, og det har væsentlig betydning for økologien som miljøregulering.

Recirkulering af næringsstoffer bør have en mere fremtrædende placering med henblik på at opfylde det økologiske jordbrugs behov for næringsstoffer og som alternativ til ikke økologisk husdyrgødning.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte den del af forslaget, der kræver, at tredjelande skal overholde EU's regler for økologisk produktion identisk, og foreningen ønsker at opretholde systemet med ækvivalensvurdering i forbindelse med import. Udviklingslande vil ikke have mulighed for at skulle overholde alle regler i EU's økologiforordning, da landenes klima og struktur m.m. er helt forskelligt i forhold til i Europa. Økologisk Landsforening finder det urealistisk, at EU formår at etablere bilaterale ækvivalensaftaler med alle de lande, hvorfra der i dag foregår import inden for en rimelig tidshorizont, og foreningen forventer, at det samlet vil føre til en betydelig reduktion af det økologiske vareudbud i EU. Incitamentet for at videreudvikle kravene i det økologiske regelsæt svækkes, da introduktion af nye krav i EU, direkte vil kunne ramme muligheden for at forsætte en import etableret, inden de nye krav blev indført. Økologisk Landsforening mener derfor, at fokus skal rettes mod eventuelle opstramninger i forbindelse med godkendelse af kontrolorganerne og udveksling af oplysninger med disse. Økologisk Landsforening foreslår, at der i stedet godkendes en standard for hvert land med hvilke, der handles, og at kontrolorganerne godkendes til at kontrollere bedrifter i forhold til den standard. Det vil øge gennemsigtigheden og mulighederne for at overvåge kontrollen betydeligt.

Foreningen mener, der er behov for at finde en mere dynamisk og smidig proces for vedligeholdelse af bilagene over tilladte input, hjælpestoffer og ikke økologiske ingredienser. Foreningen foreslår, at det kan ske ved, at medlemsstaterne ud fra fastlagte kriterier kan beslutte, hvilke produkter, de vil tillade. Beslutningen skal notificeres i de øvrige medlemsstater, og en tilladelse vil være gældende i alle medlemsstater. Produktet kan kun opføres på listen, hvis der er opbakning fra alle medlemsstater. Såfremt der er indvendinger, kan forslaget følge den nuværende procedure med behandling af EGTOP. Der er endvidere behov for, at der tages aktivt stilling til anvendelsen af nanoteknologi i økologien.

Kommissionen skal kun kunne opnå delegerede beføjelser til at justere bilagene. Det vil sige, at de konkrete produktionsregler skal håndteres med gennemførselsretsakter.

Af hensyn til sygdomsrisiko og forsyningssikkerhed er der behov for at overveje, om verandaer hos forældredyr til fjerkræ skal kunne erstatte egentlige udearealer. Økologisk

Landsforening henviser i øvrigt til den danske indstilling til EU fjerkræregler, som blev udarbejdet af Plantedirektoratet under inddragelse af erhvervet i Danmark, idet foreningen mener, at denne indstilling skal ligge til grund for den danske holdning til det fremlagte forslag.

Økologisk Landsforening finder det meget problematisk, at der er stillet vidtgående krav til størrelsen på udearealet til hønniker. Det bør ikke være større, end det man i dag kræver i Danmark, og arealkravet til slagtekyllinger bør tilsvarende sættes ned, så det følger arealkravet til hønniker.

Forslaget indeholder et afstandskrav til nærmeste udgangshul i huset. Økologisk Landsforening vil gerne stille spørgsmålstegn ved, om dette er nødvendigt. Hvis kravet til udgangshuller stilles i forhold til nyttearealet, vil denne relation lægge begrænsninger på udformningen af huset. I den forbindelse skal det bemærkes, at der er inkonsekvens i formuleringen af krav til udgangshuller, idet der både står "poultry house available to the birds" og bare "house".

Det er positivt, at slutfedning af drøvtyggere ikke længere må foregå på stald. Vedrørende hold af dyr i bindestald, så bør det fastlægges nationalt, hvad der er at betragte som et lille husdyrhold, da dette vil være meget påvirket af nationale og regionale forhold. Til gengæld bør der stilles krav om daglig motion og ikke kun motion 2 gang pr. uge, som det er tilfældet i de eksisterende regler

Økologisk Landsforening foreslår, at der indarbejdes en bestemmelse om at vurdere behovet for kastration af pattegrise inden 2020 med henblik på at undersøge, om der kan indføres et forbud mod kastration i økologisk produktion. Det er vigtigt, at der ikke indføres krav om bedøvelse i forbindelse med kastration, da det endnu ikke kan håndteres i forbindelse med at faringer foregår på friland.

Det er vigtigt, at næbtrimning af fjerkræ og halekupering af grise helt forbydes

Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at der sættes begrænsning på antal antiparasitære behandlinger hos fisk. Parasitære behandlinger er netop holdt ude af behandlingsregnskabet, når det handler om landbrugsdyr. Det samme må gøre sig gældende inden for akvakultur. Foreningen mener, at den nuværende mulighed for at anvende naturligt astaxanthin bør genindsættes, således at det kan anvendes til at opfylde fiskenes fysiologiske behov. Det må ikke anvendes i et omfang, der har til mål at farve fiskekødet.

De biodynamiske præparater skal fortsat kunne bruges.

Mulighederne for fælles afgræsning må ikke indskrænkes sammenholdt med i dag. Tværtimod bør der gives bedre muligheder, da det kan have betydning for at kunne udvide det økologiske areal. Foreningen ønsker endvidere at opretholde nuværende håndtering af GMO-forbud, der er fortsat behov for en form for dokumentation for GM-frihed.

Økologisk Landsforening mener, at der skal gives mulighed for, at visse allopatiske lægemidler kan anvendes forebyggende. Det drejer sig om midler, der alene har en fysisk virkning som for eksempel orbesealer, der skal forebygge yverbetændelse. Visse diætiske fodermidler bør tillades til økologisk husdyrhold.

Økologisk Landsforening mener, at det skal være muligt at forbyde visse indholdsstoffer i emballager til fødevarer. Foreningen oplever, at forbrugere af økologiske fødevarer har en forventning om, at økologien har skrappe krav til emballager end de generelle.

Vedrørende fund af pesticidrester og øvrige ikke-tilladte stoffer i økologiske produkter, så er det vigtigt for Økologisk Landsforening at princippet om proceskontrol opretholdes og ikke erstattes af et system, der har karakter af produktkontrol. Foreningen mener ikke, at der skal indføres krav, der fører til nedklassificering for andre ikke-tilladte stoffer end pesticider og GMO'er. Det er endvidere vigtigt, at der fortsat er plads til vurdering af det givne tilfælde, så den økologiske landmand ikke gøres ansvarlig for mere, end vedkommende selv har rimelig indflydelse på.

Detailbutikker skal som i dag kunne fritages fra kontrol.

Økologisk Landsforening mener som udgangspunkt, at kravet om årligt kontrolbesøg skal opretholdes. Der bør dog ses på situationer, hvor der ikke foregår et salg af produkter.

Økologisk Landsforening finder det er hensigtsmæssigt at erstatte bedriftsstørrelsen på bedrifter, der kan indgå i gruppekontrol med loft på omsætningen, men det er uklart, om det er muligt at finde et meningsfyldt loft, der kan anvendes på tværs af medlemsstaterne. Økologisk Landsforening mener, at loftet på omsætning eventuelt kan kombineres med et krav om, at bedriftens produkter kun afsættes gennem direkte salg, idet det også siger noget om karakteren af bedriften, ligesom bedrifter uden salg kunne indgå i en gruppekontrol.

Økologisk Landsforening fremhæver, at det er vigtigt at en revideret økologiforordning fortsat udtrykker, at økologisk produktion skal bidrage til en høj grad af biodiversitet.

Biodynamisk Forbrugersamfund og Foreningen for biodynamisk jordbrug bemærker, at anvendelsen af biodynamiske præparater ikke er nævnt i forslaget. Biodynamisk Forbrugersamfund finder det vigtigt, at præparaterne fortsat kan anvendes.

De Samvirkende Købmænd finder, at kravet om, at alle butikker, der forhandler økologiske fødevarer, skal omfattes af økologikontrol, er særdeles u hensigtsmæssigt. Kravet vil betyde, at butikker eventuelt fravælger forhandling af økologiske fødevarer grundet den ekstra administrative byrde. Hvis der indføres gebyrer for økologikontrollen, så vil dette efter foreningens opfattelse have samme uheldige effekt.

De Samvirkende Købmænd mener, at økologikontrollen adskiller sig væsentligt fra kontrollen med fødevarer sikkerhedsmæssige aspekter, og at det derfor forekommer logisk, at økologikontrollen reguleres dér, hvor økologi-ekspertisen ligger. Foreningen er således ikke overbevist om, at reguleringen af økologikontrollen bør flyttes til kontrolforordningen.

De Samvirkende Købmænd finder, at det fortsat bør være muligt at foretage en national vurdering af risikoen for overtrædelser og dermed af behovet for kontrol og fastlæggelse af kontrolfrekvenser på økologi-området.

Foreningen finder desuden, at kontrollen skal fastholdes som en procesorienteret kontrol fremfor at gå i retningen af en produktkontrol baseret på analyser; Det afgørende er, at

de økologiske produktionsregler følges, og ikke om der sker en eventuel uundgåelig forurening af de økologiske fødevarer fra det omgivende miljø.

Foreningen finder, at alle produkter, der lever op til forordningens krav, bør kunne markedsføres som økologiske – ikke kun produkter listet i Traktatens bilag I samt forordningsudkastets bilag 1.

De Samvirkende Købmænd finder, at forslaget om at gøre det muligt at markedsføre økologisk havsalt er u hensigtsmæssigt; Det vil give praktiske problemer, hvis salt af én oprindelse er økologisk, og salt, der er udvundet på en anden måde, ikke er det. Foreningen sætter endvidere spørgsmålstegn ved, om muligheden er forenelig med forordningsforslagets bestemmelse om, at økologiske fødevarer hovedsagelig skal være fremstillet af landbrugsingredienser, når der ses bort fra vand og kogesalt.

De Samvirkende Købmænd peger på, at de foreslåede delegerede retsakter til Kommissionen kan betyde, at medlemsstaterne mister indflydelse - hvilket foreningen finder potentielt bekymrende.

Foreningen har herudover en række bemærkninger af indholdsmæssig og redaktionel karakter samt forståelsesmæssige spørgsmål til de specifikke krav i forordningsudkastets bilag. Særligt finder foreningen, at der ikke bør være krav om adskilt opbevaring af økologiske og konventionelle produkter, når der er tale om færdigpakkede varer, og at det fortsat skal være muligt at producere økologiske og konventionelle produkter i samme virksomhed.

Dansk Akvakultur finder, at muligheden for at anvende astaxanthin fra naturlige kilder som fiskefoder bør genindsættes som nu.

Dansk Akvakultur støtter kravet om, at al fiskeyngel skal være økologisk, og påpeger samtidig vigtigheden af at tidspunktet for hvornår dette skal gælde ikke løbende rykkes, som det er sket indtil nu, da den slags udskydelser er ødelæggende for udviklingen og økonomien hos de omlagte avlsdambrug.

Dansk Akvakultur kan ikke støtte begrænsning af antiparasitære behandlinger af fisk. Der er ikke samme begrænsninger ved landdyr. Der savnes begrundelse for forskellen.

Dansk Akvakultur ønsker flest mulige af de særlige forhold vedrørende økologisk akvakulturbrug, som findes i de danske bekendtgørelser om akvakultur overført til den kommende økologiforordning. Det gælder:

- Tilladte vandbehandlingsmidler
- Mulighed for at forkorte omlægningsperioden i særlige tilfælde
- Afstandskrav til andre anlæg.

Hertil kommer, at Dansk Akvakultur gerne ønsker de særlige danske regler for produktion af økologiske flodkrebs indarbejdet i EU-reglerne.

Dansk Akvakultur stiller i forslag om krav om årlig stikprøveanalyse på de enkelte anlæg for indhold af dioxin og udvalgte tungmetaller i økologiske muslinger og tang. Begrun-

delsen er, at disse dyrkes i havet og derfor har risiko for at overskride EU grænseværdier, hvilket ses af, at flere af de vilde fisk ikke overholder grænseværdierne.

Dansk Gartneri fremfører, at forbuddet mod samtidig drift vil få afgørende indflydelse på mulighederne for at opretholde eller udvide det økologiske areal i Danmark, og at muligheden for at have samtidig drift derfor skal opretholdes. Foreningen ser også udfasningen af muligheden for at bruge ikke-økologisk udsæd som en barriere for økologiens udvikling. Muligheden skal derfor ikke udfases fuldt ud.

Dansk Erhverv er generelt positivt stemt over for ønsket om at skabe klarere regulering, øget harmonisering og bedre forbrugerforståelse, som vil have en positiv effekt på udbuddet og efterspørgslen af økologiske produkter i Europa. Dansk Erhverv er enig i, at udgangspunktet for kontrol skal være risikobaseret, men ønsker, at økologikontrollen fortsat skal være baseret på en procesorienteret tilgang frem for en produktorienteret tilgang, som alt andet lige primært vil være baseret på analyser.

Ligeledes er Dansk Erhverv skeptisk overfor kravet om miljøforvaltningssystemer på større fødevarer- og fodervirksomheder i alle led af værdikæden, da det med sikkerhed vil medføre betydelige administrative omkostninger, men hvor effekten i forhold til miljøforbedringer er uklar.

Forslaget lægger op til, at Kommissionen efterfølgende vil vedtage en lang række delegerede retsakter, hvilket Dansk Erhverv er meget skeptisk overfor, idet de relevante interessenter ikke inddrages og da mængden af administrative byrder er central for, hvorvidt økologiforordningen samlet set får en positiv effekt på udbredelse og forbrug af økologiske varer eller ej.

Dansk Erhverv mener, at det fortsat skal være muligt for medlemsstaterne at fritage detaileddet fra økologikontrol, da økologikontrol primært bør ske ved kilden. Øget økologikontrol i detaileddet kan have en begrænsende effekt på det økologiske varesortiment i eksempelvis butikker med efterfølgende negativ påvirkning af forbruget af økologiske varer.

DyrevelfærdsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) er enig i, at en økologiforordning skal respektere de økologiske principper og pointerer, at disse omfatter landbrugets dyr. DOSO mener, at forslaget på flere punkter er i modstrid med de økologiske principper. DOSO er imod adgang til at lade kvæg opstalde i bindestalde, da det er ifølge organisationen i modstrid med god praksis til sikring af dyrs velfærd samt de økologiske principper. DOSO finder, at bindestalde kun bør anvendes i en omlægningsperiode.

DOSO er enig i, at produktorienteret kontrol kan være hensigtsmæssig. DOSO mener imidlertid, at proceskontrollen skal bevares til sikring og styrkelse af de økologiske principper.

Hvad angår import fra tredjelande ønsker DOSO, at de økologiske principper udbredes, og at ændringer derfor skal tilgodese disse principper. Samtidig bør producenter uden for EU sikres mulighed for at sælge deres varer i EU.

DOSO gør opmærksom på, at monokulturproduktion er i modstrid med økologiske principper.

DOSO mener, at det skal præciseres, at operative indgreb på dyr udelukkende kan tillades, når det bliver foretaget i sygdomsbehandlende øjemed.

DOSO er enig i, at der skal iværksættes et målrettet avlsarbejde inden for økologisk husdyrproduktion, og DOSO mener, at EU skal yde økonomisk og politisk støtte hertil.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter et højt ambitionsniveau i økologireglerne, idet økologien både skal udvikles og udbredes. Regeringen lægger afgørende vægt på udbredelse af økologi, da det tjener til at udbygge det økologisk dyrkede areal, løfte dyrevelfærden, forbedre miljøet og øge afsætningen af højværdiprodukter.

Det skal ikke gøres vanskeligere at omlægge til økologisk produktion samt at vedblive at drive økologisk landbrug. Udfasning af undtagelser bør endvidere ske i et realistisk tempo og uden mulighed for yderligere forlængelser.

Regeringen kan ikke støtte, at der indføres særlige grænseværdier for pesticidrester i økologiske produkter, som stammer fra en utilsigtet forurening, herunder pesticidrester, der for eksempel overføres med vinden.

Regeringen finder, at reguleringen af kontrolkravene bør fastholdes i økologiforordningen dels for bedst at sikre en procesbaseret kontrol. Regeringen finder, at det skal fastholdes, at medlemsstaterne skal gennemføre en årlig fysisk kontrol, men er positiv overfor en øget mulighed for en risikobaseret tilgang med hensyn til indholdet af kontrollen. Regeringen finder, at det samlede kontroltryk ikke bør stige og vil arbejde for at sikre, at økologikontrollen med fødevarer virksohederne fortsat kan gennemføres som en integreret del af den offentlige fødevarerkontrol. Regeringen finder endvidere, at kontrolomfanget af detailledet samt distributionsledet (transportører) ikke bør øges. Regeringen arbejder derimod for en fastholdelse af kravet til virksohederne om at kunne dokumentere balance mellem input og output, og at der udelukkende fraviges fra dette, når risiko- og væsentlighedsbetragtninger taler for det.

Regeringen lægger vægt på, at der gives mulighed for, at nationale regler kan anvendes i den mellemliggende periode, hvor der endnu ikke er fastlagt økologiske detailregler på EU-niveau.

Regeringen finder, at brugen af delegerede retsakter og gennemførselsretsakter skal indrettes, så medlemsstaterne får tilstrækkelig indflydelse på beslutninger, der har betydning for nationale ressourcer og for udbredelse af økologien.

Regeringen støtter op om, at der indføres natur- og klimakrav. Regeringen ser positivt på, at der kan indføres kriterier for brug af emballage.

Regeringen finder, at det overordnede princip om høje dyrevelfærdsstandarder skal afspejles bedre i forslaget i forhold til, at der lægges op til at bindestalde fortsat skal kunne bruges til opstaldning af kvæg. Regeringen ønsker endvidere et forbud mod næbtrimning af høner.

Regeringen finder, at de langsigtede implikationer af et ændret importsystem ikke må begrænse markedsadgangen for økologiske produkter fra tredjelande til EU på et urimeligt grundlag, herunder særligt for udviklingslande.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En lang række medlemsstater har fremsat en række meget kritiske bemærkninger til Kommissionens forordningsforslag, særligt i forhold til kontrol og undtagelser. Desuden har flere medlemsstater generelt udtrykt bekymring for, hvorvidt en opstramning af de økologiske principper vil begrænse økologiens udbredelse.

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15.-16. december 2014 kunne det italienske formandskab ikke opnå opbakning til en delvis generel indstilling.

Med Kommissionens arbejdsprogram (KOM (2014)910) for 2015 satte Kommissionen i december 2015 en tidsfrist på 6 måneder for, at der skal opnås enighed om forslaget. Såfremt det ikke lykkes, vil Kommissionen trække forslaget tilbage. Kommissionen har dog tilkendegivet, at Kommissionen vil respektere, at Rådet og Europa-Parlamentet skal sikres tid til en grundig drøftelse af forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 17. april 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. april 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. april 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. december 2014 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15.-16. december 2014, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014.

Forordningsforslaget har skriftligt været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. juli 2014 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. juli 2014, jf. samlenotat oversendt den 3. juli 2014.

Der er oversendt revideret grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 27. maj 2014.

Der er oversendt grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 11. april 2014.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2014, jf. samlenotat oversendt den 13. marts 2014.

Henstillingen til forhandling af aftaler med tredjelande har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. juni 2014, jf. samlenotat oversendt den 4. juni 2014.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på anvendelsen af fødevarer- og foderstoflovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler (kontrolforordningen)
KOM (2013) 265**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til en revision og ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol. Forordningens område udvides til også at omfatte kontrollen af plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler, og der etableres således en lovgivningsramme for kontrol af hele fødevarerekæden i bred forstand. Forslaget har til hensigt at forenkle og modernisere lovgivningen, og der indføres en skærpelse af håndhævelsesforanstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse af lovgivningen. Forordningen har karakter af en rammelovgivning, hvorefter Kommissionen efterfølgende kan fastsætte udfyldende bestemmelser ved delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter. Forslagets gebyrbestemmelser bygger på princippet om, at medlemsstaterne skal sikre de fornødne ressourcer til kontrollen, hvorfor hovedreglen er, at alle virksomheder skal opkræves gebyrer for kontrollen, med undtagelse af "mikro-virksomheder". En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Formandskabet har på en række punkter ændret forslaget. Forslaget forventes sat på dagsordenen for et kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri).

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2013) 265 af 6. maj 2013 fremsendt forslag om offentlig kontrol af regler om fødevarer, foder, dyresundhed og -velfærd, plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler (kontrolforordningen). Forslaget er oversendt til Rådet den 15. maj 2013 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, 114 og 168, stk. 4, litra b og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for et kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri). Formandskabet forventer i løbet af kort tid at fastlægge et mandat til forhandling med Kommissionen og Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Den eksisterende regulering af offentlig kontrol i fødevarerekæden er nødvendig for at sikre ensartet anvendelse af fødevarereguleringen på tværs af EU og dermed et fungerende indre marked. Denne effekt kan alene opnås ved EU regulering. Kommissionen vurderer, at revisionen af de gældende regler følger samme rationale. Desuden sikres ensartet håndhævelse, og at der kan være tillid til kontrolaktiviteterne på tværs af grænser. Det er Kommissionens holdning, at fælles EU regulering af gebyropkrævning er nødvendig for at hindre diskrimination af virksomheder, hvilket vil være en risiko, hvis det bliver overladt til de enkelte medlemsstater at vælge, om de vil gebyrfinansiere eller ej.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at nærhedsprincippet på det foreliggende grundlag er overholdt. Det er regeringens opfattelse, at regulering på EU niveau er nødvendig for at sikre gennemskuelige, pålidelige og ensartede retlige rammer for kontrolmyndighederne og virksomhederne.

Formål og indhold

Med forslaget revideres og ophæves Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol. Reglerne for offentlig kontrol foreslås ændret med henblik på at forenkle og modernisere lovgivningen.

Forslaget til revision af kontrolforordningen er en del af en større lovpakke, som inkluderer forslag til modernisering af reglerne vedrørende dyresundhed, plantesundhed og planteformeringsmateriale.

Forslaget etablerer en enkel lovgivningsramme for kontrol i hele fødevarekæden i bred forstand. Forordningens område udvides således til også at omfatte kontrollen af plantesundhed og planteformeringsmateriale, hvorfor der på disse områder vil være mulighed for mere risikobaseret kontrol, ligesom der stilles nye krav om kvalitetsstyring, udarbejdelse af flerårige kontrolplaner og indførelse af en række andre instrumenter, som allerede er gældende for offentlig kontrol af reglerne for fødevarer, foder, dyresundhed og dyrevelfærd.

Den gældende forordning om offentlig kontrol retter sig til myndighederne i medlemsstaterne og mod Kommissionens opgaver og forpligtelser overfor medlemsstater og tredjelande i relation til kontrol. Forordningen tager udgangspunkt i, at virksomhederne i alle led af kæden fra jord til bord er ansvarlige for at overholde gældende regler. De nationale kontrolmyndigheders opgave er at kontrollere, at operatører og virksomheder sikrer, at lovgivningen overholdes.

Risikobaseret kontrol er fortsat et bærende element i forslaget til revision af kontrolforordningen. Det tydeliggøres endvidere, at kontrolforordningen dækker bredt, det vil sige også myndighedernes undersøgelses- og overvågningsaktiviteter, fjernelse af smitemateriale og andre sygdomskontrolopgaver for at fjerne eller reducere risici er omfattet.

Kommissionen får med forslaget beføjelser til blandt andet at fastsætte nærmere regler for kontrollen ved delegerede retsakter, TEUF artikel 290 på en række konkrete områder:

- Produktion af animalske produkter til konsum
- Rester af visse stoffer i foder og fødevarer
- Dyr, produkter af animalsk oprindelse, reproduktionsmateriale, animalske biprodukter og produkter heraf (dyresundhed)
- Dyrevelfærd
- Plantesundhed
- Planteformeringsmateriale
- GMO og genetiske modificerede fødevarer og foder
- Plantebeskyttelsesmidler
- Økologiske produkter
- Specialiteter med beskyttet oprindelsesbetegnelse, geografiske indikationer eller traditionelle egenskaber
- Nyligt identificerede risici i relation til foder og fødevarer.

Kommissionen foreslår endvidere gennemførelsesretsakter på en lang række områder med henblik på at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forordningen. Som eksempler kan nævnes:

- kriterier for risikoklassificering af operatørernes aktiviteter,
- prioriteringer for offentlig kontrol ud fra kriterier fastlagt i forordningen, samt
- tilrettelæggelse og gennemførelse af koordinerede kontrolplaner af begrænset varighed.

Herudover indebærer forslaget følgende ændringer af de gældende regler:

Prøveudtagning, analyse, undersøgelser og diagnosticeringer

Med hensyn til kontraprøver præciseres bestemmelserne om virksomhedernes ret til at få efterprøvet offentlige analyseresultater. Virksomhederne kan altid for egen regning indhente en ekspertudtalelse, og hvis det er relevant og muligt, få foretaget yderligere analyser på andre eller den oprindelige prøve.

Det fastsættes, at området for akkreditering af officielle laboratorier i forhold til EN ISO/IEC 17025 gælder alle metoder for laboratorieanalyser, undersøgelser og diagnosticeringer. I tilfælde af nye metoder, ændrede metoder, krisesituationer eller nye risici muliggøres en dispensation fra kravene til blandt andet akkreditering. Desuden kan laboratorier, der kun tester for trikiner i kød, samt laboratorier, der foretager analyser af planteformeringsmateriale, undtages kravet om akkreditering.

Forslaget stiller krav om, at de kompetente myndigheder skal organisere audits eller inspektioner af de officielle laboratorier, som myndighederne har udpeget til at foretage analyser som led i den offentlige kontrol.

Import

Forslaget viderefører i stort omfang de forskellige bestemmelser, som gælder for kontrol ved import af fødevarer. Reglerne forenkles ved, at der indføres fælles kontrolsteder og fælles importdokumenter for alle kategorier af levende dyr og produkter, samt et overordnet sæt af retningslinjer for den kontrol, dyr og produkter skal underkastes i forbindelse med import, herunder også i forbindelse med mistanke om manglende overholdelse af reglerne.

Forslaget tildeler Kommissionen beføjelser til i form af delegerede retsakter at fastsætte:

- hvilke dyr og produkter, der skal kontrolleres i forbindelse med indførsel til EU,
- krav til indretning, udpegning, inddragelse og suspension af grænsekontrolsteder,
- udformning, anvendelse (herunder tidsfrister) mm. for det fælles importdokument,
- omfanget og hyppigheden af den kontrol, der skal udføres, og hvor den skal finde sted.

Gebyrer

Efter forslaget påhviler det, som hidtil, medlemsstaterne at sikre de fornødne ressourcer til kontrollen, men de hidtidige regler om obligatorisk gebyrfinansiering ændres væsentligt, således at der nu skal opkræves omkostningsægte gebyrer til finansiering af officiel kontrol hos alle professionelle operatører, som kræves registreret eller autoriseret, og som får leveret kontrol-, godkendelses-, autorisations- og certificeringsydelse jf. kontrolforordningen. Formålet med den obligatoriske gebyrfinansiering er især at sikre, at der i alle medlemsstater er tilstrækkelige ressourcer til at gennemføre kontrollen.

Der er fastlagt nærmere bestemmelser om, hvilke omkostningselementer der skal indgå i kalkulationen af gebyrer. Der er endvidere bestemmelser om, at gebyrer kan opkræves enten som "flat rate" – altså en fast sats, der betales af en stor gruppe virksomheder uanset det individuelle kontrolomfang – eller som en individuel beregning af de faktiske omkostninger ved kontrollen af den enkelte virksomhed. Hvis man anvender en "flat rate" model, skal den indeholde et bonus/malus-element, som tilgodeser virksomheder med gentagne gode kontrolresultater.

Endvidere er "mikro-virksomheder" fritaget for betaling af de obligatoriske gebyrer. Ved mikro-virksomheder forstås virksomheder med under 10 ansatte og en årlig omsætning eller balance på ikke over 2 mio. € (ca. 14,9 mio. kr.). Definitionen af mikro-virksomheder er fastsat i EU-lovgivningen som en generel standard.

Der er ikke krav om, at der skal betales gebyr for officiel økologikontrol og kontrol i forbindelse med beskyttede oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser m.v. Uanset, at selve økologikontrollen ikke gebyrfinansieres, så vil der skulle opkræves gebyr i forbindelse med udførelse af supplerende økologikontroller ved overtrædelser og i forbindelse med, at der udtages prøver til analyse af importerede produkter på økologiske bedrifter og virksomheder, samt ved udstedelse af certifikater ved import og eksport.

Referencelaboratorier og referencecentre

Forslaget indebærer, at der skal oprettes EU-referencelaboratorier og EU-referencecentre, som følge af udvidelsen af forordningens anvendelsesområde. Disse skal blandt andet stille teknisk ekspertise til rådighed og bidrage til formidling af forskningsresultater og tekniske innovationer.

Administrativ bistand og samarbejde

Kommissionen vil tydeliggøre regler vedrørende gensidig administrativ bistand og samarbejde, og gøre det lettere at bruge kontaktorganerne i den forbindelse. Nærmere bestemmelser om anmodning om administrativ bistand og aktivering af samarbejdsprocedure vil blive udarbejdet, og procedurerne vil blive simplificeret. De nærmere bestemmelser vil blive fastlagt ved delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter. Endeligt vil det blive tydeliggjort, i hvilke sager administrativ bistand og samarbejde vil blive aktiveret.

Planlægning og rapportering

Medlemsstaterne skal fremover udpege en kompetent myndighed til at være ansvarlig for at koordinere udarbejdelsen af den flerårige nationale kontrolplan samt sikre sammenhæng i planen. For at sikre en ensartet præsentation af årsrapporter gives Kommissionen adgang til ved gennemførelsesretsakter at udarbejde skabeloner til at indberette data om kontrollen. Der tages hensyn til eksisterende rapporteringskrav, hvor det er relevant.

EU kontrolaktiviteter

Forslaget indeholder ændringer, der har til formål at præcisere og strømline eksisterende kontrolaktiviteter på EU niveau. Desuden stilles forslag om, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne kan tilrettelægge programmer for udveksling af kontrolpersonale med henblik på at fremme udveksling af erfaring og bedste praksis.

Kommissionen foreslår endvidere at indføre et IT-informationssystem, der integrerer og i nødvendigt omfang opgraderer alle relevante eksisterende informationssystemer. Dette skal give mulighed for anvendelse af fælles kommunikations- og certificeringsværktøjer blandt EU's myndigheder, og dermed mulighed for den mest effektive deling af data i forbindelse med offentlig kontrol.

Håndhævelsesforanstaltninger

Forslaget indeholder en ny bestemmelse om aktioner i tilfælde af mistanke om lovovertrædelse, hvorefter den kompetente myndighed forpligtes til at confirmere eller eliminere mistanken eller tvivlen.

Desuden udvides de mulige foranstaltninger i tilfælde af lovovertrædelser i hele fødevarekæden med følgende eksempler på tiltag: restriktion eller forbud mod flytning af dyr, krav om karantæneperiode, slagting eller nedslagning af dyr, udsættelse af slagting af dyr, isolation eller lukning af virksomheder og lukning af websider.

Medlemsstaterne skal herunder sikre, at bøder for bevidst snyd opvejer den økonomiske fordel opnået ved overtrædelsen, ligesom manglende samarbejdsvilje kan sanktioneres.

Forslaget konsoliderer endvidere Kommissionens mulighed for at reagere overfor alvorlige mangler i en medlemsstats kontrolsystem ved at foreslå gennemførelsesretsakter, der tager sigte på at begrænse eller fjerne disse risici fra fødevarekæden.

Formandskabets ændringsforslag

Det græske, italienske og lettiske formandskab har præsenteret en række ændringsforslag. Følgende væsentlige elementer er ændret:

- En mindre begrænsning af anvendelsesområdet, så indsluttet anvendelse af GMO og kontrollen med sprøjteudstyr ikke vil være omfattet. Endvidere undtages planteformeringsmateriale. Når planteformeringsmateriale foreslås undtaget fra anvendelsesområdet, skyldes det først og fremmest, at Kommissionen har trukket sit forslag til ny forordning om planteformeringsmateriale tilbage.
- En udvidelse af anvendelsesområdet, således at kontrol med handelsnormer også omfattes af kontrolforordningen.
- Kommissionens foreslåede hjemmel til at vedtage delegerede retsakter foreslås enten væsentligt indskrænket, eller helt fjernet. Som markant eksempel kan nævnes, at Kommissionens hjemmel til at fastsætte detaljerede krav til kontrolpersonalets uddannelse og kvalifikationer (artikel 4, stk. 3, i det oprindelige forslag) foreslås slettet.
- I relation til importkontrol begrænses mulighederne for fleksibel anvendelse af kontrolpersonale, således at dyrlæger – ud over levende dyr - også skal have ansvaret for grænsekontrollen ved import af animalske produkter.
- Princippet om obligatorisk gebyrfinansiering fastholdes for importkontrol og for ekstra kontrol(ler) som opfølgning på konstaterede overtrædelser. For den ordinære kontrol på fødevarer-, foder- og plantesundhedsområderne foreslås det, at alene udgifter til registrering/autorisation skal finansieres gennem gebyrer.
- Bestemmelsen om obligatorisk gebyrfritagelse af mikro-virksomheder er slettet.
- De specifikke kontrolregler for økologi er flyttet tilbage til økologiforordningen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har ved udtalelse af 15. april 2014 foreslået en lang række ændringer til Kommissionens forslag, herunder:

- En indskrænkning af anvendelsesområdet, så hverken planteformeringsmateriale eller indesluttet anvendelse af GMO vil være omfattet.
- I flere artikler foreslås Kommissionens hjemmel til delegerede retsakter enten væsentligt indskrænket eller helt fjernet. Eksempelvis foreslås det, at Kommissionens hjemmel til at fastsætte detaljerede krav til kontrolpersonalets uddannelse og kvalifikationer slettet.
- Som en modsatrettet tendens foreslås der, at der indsættes en ny bestemmelse, som giver Kommissionen en generel hjemmel til at fastsætte minimums kontrolfrekvenser.
- Der foreslås en ændring, så det er tydeligt, at fysisk kontrol af dyr og animalske produkter altid skal foretages af en dyrlæge eller under dennes tilsyn.
- Bestemmelser om gebyrfinansiering af kontrollen foreslås ændret, så det bliver frivilligt for medlemsstaterne helt eller delvist at gebyrfinansiere kontrollen inkl. gebyrfritagelse for mindre virksomheder.

Kravet til økonomisk sanktion ved forsætlige overtrædelser foreslås skærpet, så den mindst svarer til det dobbelte af den opnåede økonomiske fordel.

Gældende dansk ret

Med forslaget revideres og ophæves Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes (kontrolforordningen).

Endvidere ophæves forordning (EF) 854/2004, direktiverne 89/608/EØF, 96/93/EF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 97/98/EF samt beslutning 92/438/EØF. Direktiverne er implementeret i dansk ret ved en række bekendtgørelser. Hvorvidt bekendtgørelserne skal revideres, vil afhænge af de regler, som Kommissionen efterfølgende kan fastsætte ved delegerede retsakter eller gennemførelsesbestemmelser med hjemmel i forslagets rammebestemmelser.

Plantesundhedsområdet og reglerne for planteformeringsmateriale reguleres i dansk lovgivning især af lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 195 af 12. marts 2009 samt lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 12. marts 2009, samt i en række bekendtgørelser udstedt i medfør af lovene. Forslaget vil, tilsammen med en ny plantesundhedsforordning, erstatte den eksisterende EU-lovgivning på plantesundhedsområdet, herunder Rådets direktiv 2000/29/EF samt en række supplerende direktiver om bekæmpelse af specifikke planteskadegørere. Med forslaget flyttes en række kontrolbestemmelser fra Rådets direktiv 2000/29/EF til kontrolforordningen. Forslaget vil endvidere, sammen med en ny forordning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale - erstatte den eksisterende EU-lovgivning om markedsføring af planteformeringsmateriale, der i dag er beskrevet i 12 særskilte direktiver.

Konsekvenser

Kommissionens forslag fastsætter overordnede rammebestemmelser for kontrollen. På den baggrund vil graden af administrative konsekvenser for virksomheder og myndigheder i vidt omfang afhænge af de regler, som Kommissionen kan fastsætte efterfølgende ved delegerede

retsakter eller gennemførelsesretsakter. Dette gælder især på de områder, hvor Kommissionen foreslås tildelt nye beføjelser til at fastsætte nærmere regler for kontrollen. På de områder kan der potentielt blive tale om konsekvenser for både omfang, planlægning og udførelse af kontrollen.

For en række kontrolområder vil forslaget medføre nye krav, som vurderes at have administrative og statsfinansielle konsekvenser. Dette gælder blandt andet for de sektorer, som ikke tidligere har været underlagt kontrolforordningen, og hvor krav om blandt andet kvalitetsstyring, afholdelse af interne audits og udpegning af officielle laboratorier til kontrolanalyser vil være nye, og hvor implementeringen vil koste ekstra ressourcer i overgangsfasen. Kravet om harmoniseret rapportering af den officielle kontrol kan afstedkomme behov for væsentlige IT-justeringer på tværs af myndigheder, således også for Politi og SKAT. Også etablering af risikostyringsværktøjer på de kontrolområder, som kontrolforordningen ikke hidtil har dækket, vil kunne forventes at have administrative og statsfinansielle konsekvenser. Omfanget af administrative og finansielle konsekvenser er endnu ikke analyseret på disse kontrolområder.

Kravet om gebyrfinansiering vil have økonomiske konsekvenser for virksomheder, der i dag er fritaget for gebyrbetaling. Ligesom det vil få konsekvenser for mikro-virksomheder, der i dag er underlagt gebyrfinansiering, men som Kommissionen foreslår undtaget. På fødevarerområdet vil de større virksomheder i detailsektoren fremover, modsat i dag, skulle betale de faktiske omkostninger ved den kontrol, de udsættes for. Ligeledes vil det gælde store virksomheder på læggekartoffelområdet samt kontrollen af plantebeskyttelsesmidler, der i dag er gebyrfritaget. Forslaget vil endvidere have økonomiske og administrative konsekvenser for importører og eksportører af økologiske produkter, i og med der indføres gebyrkrav. Det vil desuden være nyt for de områder, der ikke er omfattet af den nugældende kontrolforordning, at opfølgende kontroller på baggrund af overtrædelser er gebyrbelagt.

Både Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen har ordninger, hvor der indgår mængdebaserede takster. På disse områder kan forslaget få konsekvenser for beregningen af gebyrer, hvilket kan medføre både administrative konsekvenser og ændret byrdefordeling i erhvervet. De nye gebyrbestemmelser forventes at medføre en øget administrativ byrde for det offentlige, og de må også påregnes at få væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

NaturErhvervstyrelsen og Fødevarestyrelsen vurderer, at en lang række operatører vil have en størrelse, der ligger inden for definitionen "mikro-virksomheder", og som derfor ifølge Kommissionens oprindelige forslag vil skulle fritages for gebyrer forbundet med kontrollen. En foreløbig opgørelse viser, at NaturErhvervstyrelsen vil miste gebyrindtægter i omegnen af 16-20 mio. kr. på grund af bestemmelsen om mikro-virksomheder, mens nye områder omfattet af obligatorisk gebyrfinansiering vil generere et provenu på anslået 1-3 mio. kr.

For Fødevarestyrelsen viser en foreløbig opgørelse, at de mistede gebyrindtægter på grund af bestemmelsen om mikro-virksomheder vil udgøre ikke under 42 mio. kr. årligt. Den obligatoriske gebyrbetaling for store virksomheder på detailfødevarerområdet, som nu er fritaget for betaling, skønnes at ville give et gebyrprovenu på mellem 12 og 30 mio. kr. årligt. Dette skal ses i forhold til, at en fuld gebyrfinansiering af detailkontrollen er anslået til at ville give et provenu på ca. 92 mio. kr. årligt. Små slagterier betaler i dag takster, som ikke fuldt ud dækker kontrolomkostningerne. En del af disse virksomheder vil ikke kvalificere sig som mikro-virksomheder og vil derfor skulle betale de fulde omkostninger, hvilket alt andet lige vil give et

merprovenu fra disse virksomheder på ca. 5 mio. kr. årligt. Der vil ikke være andre af Fødevarerstyrelsens kontrolområder end detailfødevarekontrollen og de små slagterier, hvor den obligatoriske gebyrbetaling vil medføre et merprovenu af betydning. Der er i de nævnte skøn ikke medregnet de øgede administrationsomkostninger, som friholdelsesordningen for mikrovirksomheder vil medføre.

En mere detaljeret analyse af omfanget af de statsfinansielle konsekvenser pågår, idet det bemærkes, at det endelige udfald af forhandlingerne med hensyn til finansiering må forventes at medføre væsentlige ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag, som er beskrevet ovenfor.

Kommissionen foreslår, at straffene for svindel skal være afskrækkende og så høje, at der ikke opnås gevinst. Det skal vurderes, om forslaget holder sig indenfor traktatens rammer, da strafferetten er et nationalt anliggende.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Særskilte konsekvenser af formandskabets ændringsforslag

Medlemsstaterne vil med det seneste kompromisforslag fortsat have mulighed for at opkræve gebyrer for kontrol indenfor alle sektorer og der vil med formandskabets ændringsforslag således ikke blive ændret på, at medlemsstaterne kan vælge at opkræve gebyrer med fuld omkostningsdækning. Den hidtidige gebyrpraksis i Danmark vil således kunne fortsætte uændret. Dette indebærer, at der ikke vil være statsfinansielle konsekvenser, samt at den af Kommissionen foreslåede harmonisering på gebyrområdet og de deraf følgende positive erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke bliver virkeliggjort.

Høring

Kommissionens forslag har været i høring. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer udtrykte tilfredshed med Kommissionens forslag ved fremsættelsen i maj 2013, idet forslaget efter Landbrug & Fødevarers opfattelse var et forsøg på at løse de faktuelle og konkurrenceforvridende elementer i det eksisterende kontrolregime.

Landbrug & Fødevarer har i den forbindelse også peget på behovet for, at der med forslaget skabes de fornødne incitamentter for omkostningseffektivitet hos de ansvarlige kontrolmyndigheder, og Landbrug & Fødevarer har derfor foreslået en hel eller delvis offentlig medfinansiering af kontrollen. Der er allerede i dag modeller for en sådan finansiering, som på afgørende måde er med til at sikre opretholdelse af såvel beskæftigelse som eksport.

Efter to års forhandlinger om forslaget må Landbrug & Fødevarer desværre konkludere, at de seneste kompromistekster går i den stik modsatte retning af den tiltrængte harmonisering. Med andre ord ser Landbrug & Fødevarer således en udvikling i forhandlingerne, som betyder, at danske producenter fortsat stilles ringere i konkurrencen med vore konkurrenter i EU - og i øvrigt i forhold til konkurrenterne i tredjelandene.

Som forslaget ligger nu, er der desuden ifølge Landbrug & Fødevarer en risiko for, at flere centrale elementer om gennemsigtighed om beregningen af omkostningerne, klarhed over omfanget af omkostningerne og reduktion af kontrolomkostninger ved "orden i eget hus", bortfalder.

Den eksisterende kompromistekst om gebyrer for kontrollen er således ikke acceptabel for Landbrug & Fødevarer.

Det er for Landbrug & Fødevarer fortsat helt centralt, at der i teksten indgår tiltag til at sikre mere afbalanceret og ensartet finansiering af kontrolomkostningerne, tiltag til at øge gennemsligtigheden omkring fastsættelsen af omkostningerne samt fastholdelse af reduktionsmuligheden ved "orden i eget hus".

Landbrug & Fødevarer støtter som udgangspunkt moderniseringen af kontrolforordningen baseret på principperne om risikobaseret og behovsorienteret kontrol. En væsentlig målsætning bør være ensartet implementering i alle medlemsstater. Landbrug & Fødevarer er dog betænkelig ved de særdeles vide beføjelser for Kommissionen, som forslaget indeholder, idet udmøntning af disse beføjelser kan tilsidesætte de grundlæggende principper om risikobaseret kontrol. I den forbindelse peges på behovet for at modernisere reglerne for kontrol på en række områder som kødkontrollen og kontrollen på restkoncentrationsområdet baseret på principperne om risikobaseret kontrol. Til forskel fra forordningsforslaget foreslår Landbrug & Fødevarer principielt, at kontrollen helt eller delvis skal finansieres af det offentlige, da myndighederne derved vil få et incitament til at reducere omkostningerne. I det omfang kontrollen skal gebyrfinansieres, støtter Landbrug & Fødevarer, at det udbredes til hele området, og at gebyrerne på en transparent måde fastsættes til de faktiske kontroludgifter, og at der gives mulighed for at reducere gebyrerne for virksomheder med høj regelefterlevelse. I den forbindelse fremhæves, at fritagelsen for små virksomheder ikke må øge de øvrige virksomheders betaling. Landbrug & Fødevarer anfører desuden, at forslaget vil indebære, at udgifterne til uddannelse af tilsynsteknikere ikke kan henregnes til kødkontrolomkostningerne, men skal finansieres af det offentlige. Landbrug & Fødevarer støtter samlingen af importbestemmelserne, men understreger, at der fortsat skal være mulig for importkontrol med foder mv. andre steder end på grænsekontrolstederne.

Landbrug & Fødevarer finder, at et af de absolut vigtigste formål med en revision den eksisterende kontrolforordning 882/2004 har været at opnå en større harmonisering af kontrollen i EU. Landbrug & Fødevarer har således været glade for, at Kommissionen med sit forslag modigt har forsøgt at ændre den konstaterede konkurrenceulighed mellem medlemslandene i denne henseende - ikke mindst på finansieringsområdet har Landbrug & Fødevarer været optaget af, at der sker helt nødvendige ændringer heri.

Med forhandlingerne ved udgangen af 2014 ser det desværre ud til, at der ikke blandt medlemslandene er lydhørhed over for en reel nytænkning af finansieringen, hvilket Landbrug & Fødevarer beklager. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at man fra dansk side arbejder for en langt større harmonisering af kontrolområdet og dermed mere lige konkurrencevilkår, så man undgår en diskrimination af fødevarereproducenter afhængigt af hvor på EU's indre marked, man geografisk befinder sig.

DI Fødevarer støtter generelt forslaget om at samle, forenkle og modernisere kontrollen for hele området. Den risikobaserede kontrol på grundlag af virksomhedernes egenkontrol skal fortsat være det bærende element, og DI Fødevarer ønsker i den forbindelse præciseret, at virksomhedernes certificerede tredjepartskontrol kan inddrages i den offentlige kontrol. Med henvisning til, at der kan opstå situationer, hvor der vil være behov for hurtige beslutninger, støtter DI Fødevarer, at Kommissionen får beføjelser til at vedtage gennemførelsesbestemmel-

ser vedrørende prøveudtagning og analyser. DI Fødevarer støtter tillige styrkelsen af kontrolsamarbejdet mellem medlemsstaterne og foreslår i den forbindelse, at der oprettes et EU "rejsekontrolhold" til større grænseoverskridende sager. Med hensyn til gebyrfinansiering af kontrollen støtter DI Fødevarer, at betalingen skal afhænge af virksomhedens kontrolresultater. De er derimod betænkelige ved gebyrfritagelsen for små virksomheder, da det kan give anledning til konkurrenceforvridning og kreativ opdeling af virksomheder.

Dansk Erhverv støtter forslagets regelforenkling med ensartet udmøntning af risikobaseret kontrol for hele området. De er dog skeptiske over for det store antal beføjelser til Kommissionen, som åbner op for løbende regelændringer uden inddragelse af de berørte organisationer.

Dansk Erhverv støtter ikke obligatorisk brugerbetaling og foreslår i stedet, at kontrollen skal finansieres af det offentlige, da myndighederne derved vil få et incitament til at reducere omkostningerne. De støtter heller ikke fritagelsen for mindre virksomheder, da det kan virke konkurrenceforvridende. Dansk Erhverv støtter dog, at virksomheder skal betale for ekstra kontrol som opfølgning på overtrædelser. Dansk Erhverv støtter samlingen af importbestemmelserne med fælles krav til grænsekontrolsteder og risikobaseret fysisk kontrol.

De Samvirkende Købmænd (DSK) støtter forslagets princip om risikobaseret kontrol, men understreger, at det skal være på grundlag af en risikovurdering i de enkelte medlemsstater. DSK støtter, at der blandt andet af hensyn til ensartethed på EU-plan skal være brugerbetaling for kontrollen med engrosvirksomheder, men finder ikke grundlag for at opkræve brugerbetaling i detailledet, da det for mange forretninger ville være en væsentlig udgift, og der ikke på detailområdet er samme behov for ensartethed på fællesskabsplan. DSK støtter dog, at også detailvirksomheder skal betale for ekstra kontrol som opfølgning på overtrædelser.

Danske Slagtermestre støtter, at små virksomheder skal være fritaget fra brugerbetaling, men er betænkelig ved anvendelsen af antal ansatte som det ene kriterium, da det kan blive hæmmende for væksten, fremme sort arbejde og påføre virksomhederne en stor administrativ byrde.

Dyrenes Beskyttelse er betænkelige ved det store antal bemyndigelser til Kommissionen, som indebærer en risiko for forringelser i forhold til gældende regler. Det skal derfor sikres, at alle interessenter inddrages ved udarbejdelsen af disse delegerede retsakter. Dyrenes Beskyttelse ser desuden en risiko for, at standardiserede skabeloner til indberetning af kontrollen kan medføre u hensigtsmæssige krav til, hvordan kontrollen skal udføres.

Det Dyreetiske Råd støtter forenklingen af reglerne og har i den sammenhæng umiddelbart sympati for forslaget om EU-referencecentre for dyrevelfærd. Der peges dog på en risiko for, at referencecentre på en u hensigtsmæssig måde kan overlappende allerede eksisterende strukturer, og at der bliver flyttet ressourcer fra den udgående kontrol.

Advokatrådet peger på vigtigheden af, at forslagets regler om både offentliggørelse og videregivelse af oplysninger er klare og konsistente, samt at de skal respektere de databeskyttelsesmæssige garantier især i relation til personoplysninger.

Dansk Gartneri støtter en standardisering af Kontrolforordningen også i relation til plantesundhedsområdet. Hvad angår gebyrfinansiering, peges der på, at en betydelig del af de danske

virksomheder falder i kategorien af små virksomheder. Dansk Gartneri foreslår, at der i stedet etableres en mere konkurrencevenlig og fair gebyrmodel, hvor alle størrelser af virksomheder skal modtage risikobaseret kontrol og skal betale gebyr efter en nærmere fastsat risikovurderingsnøgle.

Danske Kartoffler anbefaler, at der indføres en procedure for konkurrenceudsættelse af dele af den offentlige kontrol. Hvad angår gebyrfinansiering vurderer Danske Kartoffler, at ca. 10 % af læggekartoffelavlerner og ca. 50 % af arealet vil blive omfattet af fuld brugerbetaling. Der peges på, at det vil betyde en meromkostning på ca. 1.700-2.000 kr. pr. ha, såfremt forordningen gennemføres. Der peges endvidere på, at fuld brugerbetaling vil gøre danske læggekartofler ca. 5 % dyrere end i dag, og at fuld brugerbetaling vil have som konsekvens, at læggekartoffelproduktionen udfases på 50 % af arealet. Danske Kartoffler anfører, at en harmonisering af betalingen af den offentlige kontrol ikke kan betragtes isoleret, da dansk produktion af læggekartofler - i modsætning til produktion i de øvrige EU medlemsstater - bl.a. er pålagt pesticidafgifter. Danske Kartoffler opfordrer til, at der arbejdes for fortsat delvis støtte til officiel kontrol af læggekartofler i Danmark.

HORESTA tilslutter sig forslaget intention om at forenkle reglerne for den offentlige kontrol for hele fødevarerekæden. HORESTA finder det afgørende, at den risikobaserede kontrol er det bærende element i forordningen. Den risikobaserede model bør også afspejle prioriteringen i de fælles EU-regler for gennemsigtighed og de nationale myndigheders indrapportering til Kommissionen. HORESTA ønsker, at det i forordningen i forhold til kontrolresultater beskrives nærmere, hvilke, hvordan og hvornår disse resultater må offentliggøres. HORESTA fremhæver, at der i den sammenhæng bør tages højde for, at offentliggørelse af kontrolresultater i sig selv er en sanktion. HORESTA anerkender, at forslaget understreger, at der skal afsættes tilstrækkelige ressourcer til, at de nationale kompetente myndigheder kan gennemføre en ansvarlig kontrol på området og de fælles regler på området skal sikre, at kontrollen i nogle dele af vareomsætningskæden ikke bliver finansieret af andre erhverv i vareomsætningskæden. Det må under alle omstændigheder formodes, at der også er tale om, at ingen virksomheder betaler for andre virksomheder indenfor samme sektor, og finansieringen af mikrovirksomheder i en sektor finansieres af offentlige midler. Det bør fortsat være en frivillig mulighed for de nationale myndigheder at opkræve gebyrer. HORESTA er uenig med forslaget om, at det er rimeligt at opkræve gebyrer hos alle operatører og tager på det skarpeste afstand fra udkastets forslag om, at forordningen fastsætter, at al kontrol skal være brugerbetalt og medlemsstaterne forpligtiges til at opkræve obligatoriske kontrolgebyrer af alle virksomheder for at få refunderet omkostningerne til officielle kontrolaktiviteter. HORESTA mener ikke, at det i henhold til, at nationalstaterne skal sikre tilstrækkelige midler til den officielle kontrol, er et EU-anliggende, hvorvidt nationalstaterne vælger at lade dele af kontrollen finansiere med offentlige midler. Af forslaget fremgår det ikke klart, at kontrolprincippet er kontrol ved kilden. Dette princip bør have højeste prioritet. HORESTA ønsker en øget gennemsigtighed i medlemsstaternes kontrol blandt andet ved øget samarbejde, uddannelse og koordinering mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder på kontrolområdet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter rammelovgivning, der fastlægger mål og grundlæggende fælles EU-modeller for kontrollen på tværs af sektorer. Risikobaseret kontrol skal fortsat være det bærende element i kontrolforordningen, da det sikrer en fleksibel og målrettet kontrol. Herudover arbejdes for at sikre et højt sikkerhedsniveau, at sætte forbruger-, natur- og planteavlsbeskyt-

telsen i centrum, at få enklere regler samt at reducere de administrative byrder for erhverv og myndigheder.

Regeringen finder endvidere, at kontrollen som hovedregel bør være brugerfinansieret baseret på de faktiske omkostninger ved kontrollen. Gebyrfinansiering er på en række områder allerede i dag en væsentlig finansieringskilde for kontrollen i Danmark. Denne gebyrfinansiering skal blandt andet ses i sammenhæng med hensynet til at understøtte en hensigtsmæssig adfærd. Danmark støtter derfor, at offentlige kontroller, som hovedregel, fortsat bør være brugerfinansieret baseret på de faktiske omkostninger ved kontrollen inklusiv overhead. Bestemmelsen om obligatorisk friholdelse for mikro-virksomheder bør udgå, gøres frivillig eller kunne tilpasses nationale forhold.

Regeringen finder, at Kommissionens adgang til at fastsætte detaljerede regler på en lang række områder bør tilpasses og udformes på en måde, som ikke forhindrer tilstrækkelige fleksibilitet for medlemsstaterne til at gennemføre en risikobaseret og ressourcemæssigt optimal kontrol, der tager hensyn til de lokale forhold. Dette gælder også i relation til mulighederne for fleksibel anvendelse af kontrolpersonalet, herunder inden for kødkontrollen og importkontrollen.

Idet forslaget til en ny økologiforordning (KOM (2014) 180) forhandles parallelt med nærværende kontrolforordning vurderes det relevant at fremføre, at regeringen ønsker, at reguleringen af kontrolkravene for økologiske producenter fastholdes i økologiforordningen. Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at specifikke produktions- og kontrolregler for økologi forbliver samlet i økologiforordningen. Dette ønske er efterkommet i kompromisforslaget til økologiforordningen.

Regeringen kan støtte, at anvendelsesområdet udvides med kontrol af handelsnormer, idet der dog lægges vægt på, at der hermed ikke skabes præcedens i forhold til at overføre andre elementer fra den fælles markedsordning til kontrolforordningen.

Kommissionen får med forslagene på en lang række områder hjemmel til efterfølgende med afsæt i den overordnede rammelovgivning at fastsætte detaljerede regler og konkrete krav til medlemsstaterne via delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter. Fra dansk side støttes princippet om rammelove. Rammelove forudsætter dog, at medlemsstaterne er en aktiv del af den efterfølgende fastlæggelse af gennemførelsesbestemmelserne. Regeringen arbejder for, at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, og at medlemsstaterne har en stærk kontrol med Kommissionens udøvelse af kompetencer, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med retsakter, da dette er nødvendigt for, at medlemsstaterne har mulighed for selv at implementere en situationstilpasset national risikobaseret kontrol.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt opretholder de enkelte medlemsstater et undersøgelsesforbehold på hele forslaget. På grundlag af de foreløbige tilkendegivelser tegner der sig dog følgende billede:

- Flere medlemsstater arbejder for at begrænse anvendelsesområdet, og der arbejdes for at fjerne eller begrænse visse områder fra forslaget. Det gælder GMO-området, så det kun omfatter foder og fødevarer, men ikke udsætning og indesluttet anvendelse. Ydermere gælder det udstyr til udbringning af sprøjtemidler.

- Hovedparten af medlemsstaterne støtter desuden, at planteformeringsmateriale fjernes fra forslaget. Støtten til dette er blevet større, efter at Kommissionen har trukket forslaget om ny forordning om planteformeringsmateriale tilbage og formandskabet støtter nu også denne løsning.
- Gebyrområdet er et andet område, hvor der er væsentlige forskelle i medlemsstaternes holdning. En række medlemsstater er således modstandere af obligatorisk gebyrfinansiering af kontrollen, medens en række andre medlemsstater støtter princippet om obligatoriske gebyrer, så der sikres tilstrækkelig finansiering af kontrollen.
- En gruppe af medlemsstater, herunder Danmark, støtter regler, som tillader en fleksibel anvendelse af kontrolpersonale ved kødkontrollen og importkontrollen. En anden gruppe medlemsstater lægger derimod afgørende vægt på, at en række kontrolopgaver på de to områder skal udføres af embedsdyrlæger, herunder kontrol ved import af animalske produkter, som foreslået af formandskabet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. december 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fisker) den 15. – 16. december 2014, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 11. juni 2013.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere KOM (2013) 267

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til en forordning om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere. Med forslaget lanceres mulighed for midlertidige importforbud for nye typer planter til plantning, indtil en EU risikoanalyse er gennemført, skærpede krav til medlemsstaternes beredskabsplaner og -aktioner, etablering af EU- og nationale referencelaboratorier, betoning af de professionelle operatørers ansvar for ikke at indføre og sprede planteskadegørere samt krav til deres kompetencer og aktiviteter, øget informationsdeling og bedre frem- og tilbagesporing af partier, og EU medfinansiering af medlemsstaternes udgifter til overvågning for prioriterede planteskadegørere og til inddæmnings- og udryddelsesindsatser samt tabskompensation. Bestemmelser om principper og procedurer for offentlig kontrol i det nugældende EU plantesundhedsdirektiv udgår og erstattes af en ny kontrolforordning, som også indeholder bestemmelser om gebyrfinansiering af kontrollen. Forslaget skønnes at have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Formandskabet har på en række punkter ændret forslaget. Forslaget forventes sat på dagsordenen på et kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri).

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2013) 267 den 6. maj 2013 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere. Forslaget er oversendt til Rådet den 21. maj 2013 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes sat på dagsordenen på et kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri). Formandskabet forventer i løbet af kort tid at fastlægge et mandat til forhandling med Kommissionen og Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at målet for denne forordning, nemlig at sikre en harmoniseret fremgangsmåde med hensyn til beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne individuelt. På grund af områdets virkning, kompleksitet, grænseoverskridende og internationale karakter, kan målet bedre nås på EU-plan og EU kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen konkluderer også, at i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet går forslaget ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå dette mål. Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er tilgodeset, idet man kan tilslutte sig Kommissionens begrundelser.

Formål og indhold

Forslaget udgør en rammelovgivning og vil, tilsammen med forslag til en kontrolforordning, erstatte den eksisterende EU-lovgivning på plantesundhedsområdet samt en række supplerende direktiver om bekæmpelse af specifikke planteskadegørere. Med forslaget flyttes alle kontrolbestemmelser fra EU plantesundhedsdirektivet til en revideret EU kontrolforordning. Reguleringen af kvalitetsforringende planteskadegørere, som er en del af EU reguleringen i de nuværende markedsdirektiver om frø og planteformeringsmateriale, flyttes til den nye plantesundhedsforordning.

Forslaget bygger på resultatet af den evaluering af den eksisterende EU plantesundhedsordning, som blev gennemført i 2010-11. Evalueringen viste, at den nuværende ordning må tilpasses, hvis de fremtidige risici skal kunne håndteres effektivt.

Forslaget, indeholder følgende overordnede elementer, med henblik på bedre forebyggelse mod introduktion og spredning af karantæneskadegørere med den stigende verdenshandel og dermed en styrkelse af EU plantesundhedsregimet:

- Mulighed for midlertidige importforbud for nye typer planter til plantning, indtil en EU risikoanalyse er gennemført.
- Skærpede krav til medlemsstaternes beredskabsplaner og -aktioner.
- Etablering af EU og nationale referencelaboratorier på plantesundhedsområdet.
- Betoning af de professionelle operatørers ansvar for ikke at indføre og sprede planteskadegørere samt krav til deres kompetencer og aktiviteter.
- Øget informationsdeling og bedre frem- og tilbagesporing af partier.

- EU medfinansiering (fastsat i forslaget til EU finansieringsforordning) af medlemsstaternes udgifter til overvågning for prioriterede planteskadegørere og til inddæmnings- og udryddelsesindsatser samt tabskompensation.
- Administration af medlemsstaternes udstedelse og modtagelse af plantesundhedscertifikater via en EU IT-plattform.

Forslaget vil indebære mere harmoniserede bestemmelser om offentlig planteskadegører-overvågning, -inddæmning og -udryddelse samt om et samspil med et nyt EU system for information og rapportering. Disse harmoniseringer vil styrke EU plantesundhedsordningen samlet set.

Forslaget indeholder følgende væsentlige ændringer i forhold til de gældende regler på plantesundhedsområdet:

Reguleringens omfang

Det eksisterende plantesundhedsdirektiv indeholder en specificeret liste over planter og planteprodukter, som kræver plantepas i specificerede omsætningsled og dermed offentlig avls- og omsætningskontrol. Den danske avlskontrolmodel har hidtil indeholdt nationale krav til registrering og kontrol af produktion og markedsføring af alle planter til plantning, uanset om der kræves plantepas. Med forslaget udvides de fælles EU krav, således at der kræves plantepas for alle planter til plantning, uanset planteart. Hermed opnår ordningen på EU-niveau et omfang og en reguleringsmæssig enkelhed, som stort set svarer til den nuværende danske model for engros produktionen og omsætningen af planter.

EU lovgivningen bringes i harmoni med den internationale plantebeskyttelseskonvention (IPPC), idet det tydeliggøres, at EU-reguleringen omfatter beskyttelse af såvel planteavlens som naturens biodiversitet. EU lovgivningen vil, betydeligt mere eksplicit end i den nuværende lovgivning, indeholde krav til:

- Medlemsstaternes beredskab, inklusiv beredskabsplaner og øvelser for EU prioriterede planteskadegørere.
- Medlemsstaternes aktioner for at hindre etablering og spredning i EU af specifikke planteskadegørere.

Forebyggelsen mod introduktion af hidtil ikke-regulerede planteskadegørere til EU med nye arter af planter til plantning eller sådanne fra nye oprindelser skærpes gennem krav om forudgående risikoanalyse, inden import er mulig. Krav om professionelle operatørers brug af plantepas udvides til at omfatte alle planter til plantning til professionel anvendelse samt en række andre planter eller planteprodukter. Der indføres i senere gennemførselsretsakt krav om anvendelse af et nyt EU plantepas-logo og plantepasformatet kan harmoniseres yderligere. Små mængder planter til endelige brugere undtages kravet om plantepas.

Forslaget komplementerer den nye forordning om ikke hjemmehørende invasive arter, der blev fremsat i medfør af EU strategien om biodiversitet. Forslaget introducerer en ny kategori af planteskadegørere i forhold til planter til plantning ("kvalitetsskadegørere") under plantesundhedslovgivningen, i overensstemmelse med international standard, således at forordningen omfatter såvel de hidtil regulerede karantæneskadegørere som kvalitetsskadegørere, herunder de skadegørere, der hidtil har været omfattet af "markedsføringsdirektiverne" for frø og formeringsmateriale.

Krav til professionelle operatører

Forslaget lancerer begrebet "professionelle operatører". Hermed menes de personer og virksomheder, som erhvervsmæssigt indfører, producerer og markedsfører (inklusive eksport) planter og planteprodukter, som er omfattet af krav om plantepas. De professionelle operatører skal registreres hos myndigheden. Undtaget herfra er operatører, som alene leverer planter og planteprodukter til endelige brugere til ikke professionel anvendelse.

Det tydeliggøres, at det er de professionelle operatørers ansvar at sikre, at de producerede og markedsførte planter og planteprodukter ikke indebærer fare for introduktion og spredning af farlige planteskadegørere. Forslaget indebærer skærpede kvalifikationskrav til operatører, som autoriseres til at udstede plantepas. Det harmoniseres yderligere, hvilke producent- og markedsføringsled, som skal være registreret til kontrol og autoriseres til at udstede plantepas. Operatørerne forpligtes til at opbevare oplysninger, som sikrer sporbarhed frem og tilbage for alle markedsførte partier af regulerede planter og planteprodukter. Operatørerne forpligtes til at trække fejlbehæftede varer retur og orientere modtagerne om fejlbehæftede partier og der indføres krav om, at eksportører af planter og planteprodukter skal registreres hos myndigheden.

Forebyggelse

Forebyggelsen mod introduktion og spredning af farlige planteskadegørere til EU styrkes ved:

- Foreløbige restriktioner mod import af nye typer planter til plantning, indtil en EU risikoanalyse er gennemført.
- underretningspligt mellem myndigheder for forsendelser, som transporteres gennem en beskyttet zone i EU og som ikke overholder kravene i den beskyttede zone.
- generel underretningspligt om fund af eller mistanke om karantæneskadegørere.
- krav om etablering af eller adgang til karantænefaciliteter for opbevaring af materiale under observation.
- skærpede overvågnings-forpligtelser for medlemsstaternes myndigheder for en række fælles højt-prioriterede karantæneskadegørere herunder krav om, at medlemsstaterne skal udarbejde flerårige undersøgelsesprogrammer der beskriver procedurer for overvågning og indhentning af oplysninger mv.
- øget elektronisk informationsdeling mellem medlemsstaternes myndigheder samt Kommissionen via fælles systemer, med henblik på bedre mulighed for at risikobasere de offentlige kontrol- og overvågningsindsatser. Importører skal fremover anmelde alle partier af regulerede planter og planteprodukter gennem et elektronisk "EU sundheds-import dokument" ("Community Health Entry Document").
- styrket offentlig information om plantesundhedsrelaterede trusler til professionelle operatører og til offentligheden.

Inddæmning og udryddelse af planteskadegørere

Kravene til medlemsstaternes myndighedsapparat skærpes og harmoniseres for at hindre yderligere spredning på det indre marked ved udbrud af planteskadegørere, som er karantæneskadegørere eller som potentielt kan få karantænestatus. Det sker i form af:

- krav om, at medlemsstaterne har et beskrevet og operationelt myndighedsberedskab og har beskrevet planlagte aktioner ved skadegørerudbrud.

- krav om, at medlemsstaterne gennemfører beredskabsøvelser, eventuelt i samarbejde med nabolande.
- harmoniserede krav til metodikken for etableringen af udryddelses-, inddæmnings- og observationszoner omkring karantæneskadegørere-udbrud.

Offentlig kontrol og dens finansiering

Det fastlægges, at autorisationer til udstedelse af plantepas skal trækkes tilbage i tilfælde af gentagne fejl i produkter, operatøren har ansvar for. Bestemmelser fra det nugældende plantesundhedsdirektiv om principper og procedurer for den offentlige kontrol udgår og erstattes af kontrolbestemmelserne i en revideret kontrolforordning. Dermed lanceres muligheden for risikobaseret plantesundhedskontrol. Flytning af kontrolbestemmelserne til kontrolforordningen vil kunne betyde en EU harmonisering, hvad angår brugerbetaling af kontrollen. Den danske plantesundhedskontrol i virksomheder, med undtagelse af læggekartoffelkontrollen, har hidtil været fuldt brugerbetalt.

Samarbejde og informationsudveksling mellem myndighederne

Der sker en formalisering af det hidtidige frivillige arrangement med myndigheders udveksling i et standardiseret dokument (EU pre-eksport certifikat) af eksportrelaterede oplysninger om forsendelser, der er produceret i én medlemsstat, men som eksporteres fra en anden medlemsstat og hvor plantesundhedsreglerne i destinationslandet er forskellige fra EU reglerne. De fælles elektroniske EU systemer for informationsudveksling udbygges.

Kommissionen får med forslaget beføjelser til blandt andet at fastsætte nærmere regler ved delegerede retsakter, TEUF artikel 290 på en række konkrete områder:

- Ændringer af det geografiske anvendelsesområde
- Kriterier for klassificering af skadegørere ud fra en risikovurdering
- Kriterier for identificering af prioriterede skadegørere
- Elementer til klassificering af planter til plantning med særlig risiko
- Foranstaltninger og principper for risikostyring
- Indholdet af plantesundhedscertifikater ved import
- Plantepas
- Mærkning af træemballage
- Indholdet af plantesundhedscertifikater ved eksport
- Sammenligningstabel

Kommissionen foreslår endvidere gennemførelsesretsakter, TEUF artikel 291, på en lang række områder med henblik på at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forordningen.

Som eksempler kan nævnes:

- Oprettelse af liste over karantæneskadegørere
- Oprettelse af liste over prioriterede skadegørere
- Fastlæggelse af foranstaltninger mod specifikke karantæneskadegørere
- Anerkendelse, ændring eller ophævelse af beskyttede zoner samt associerede skadegørere og planter etc., samt særlige krav for indførsel og flytning heraf
- Oprettelse af liste over kvalitetsskadegørere og de associerede planter til plantning
- Oprettelse af liste over indførselsforbudte planter etc. og associerede geografiske oprindelser
- Fastsættelse af særlige plantesundhedsmæssige importkrav til planter etc.

- Fastlæggelse af plantepassets format.

Formandskabets ændringsforslag

Det græske, det italienske og seneste det lettiske formandskab har præsenteret en række ændringsforslag. Følgende væsentlige elementer er ændret:

- Omfanget af produkter der underlægges importkrav og krav om plantesundhedscertifikat udvides til som udgangspunkt at omfatte alle levende plantedele.
- Der indføres forbud mod import af højrisiko planter til plantning og der fastsættes kriterier for hvornår højrisikoprodukterne kan blive omfattet af forbud mod import. Derudover introduceres en ny mulighed for at stille skærpede inspektions eller prøvetagningskrav, eller midlertidigt at hindre at nye typer planter til plantning kan indføres indtil en EU risikoanalyse er gennemført. Kriterier for hvornår, der kan indføres importforbud for højrisikoplanter til plantning, skal defineres via gennemførselsretsakter.
- Det foreslås, at der blandt de organismer, som reguleringen dækker, også kan indgå planter, der efter en risikoanalyse kan karakteriseres som karantæneskadegørere.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog sin udtalelse i førstebehandlingen den 18. april 2014. Europa-Parlamentets udtalelse indeholder en række tekniske ændringsforslag til Kommissionens forslag, herunder forslag om, at

- mange af de gennemførselsretsakter, som Kommissionen havde foreslået som gennemførselsretsakter, gennemføres som delegerede retsakter i stedet.
- der indsættes bilag direkte i forordningen med lister over EU karantæneskadegørere, EU prioriterede planteskadegørere og EU kvalitetsforringende planteskadegørere. Europa-Parlamentet foreslår herunder, hvilke konkrete planteskadegørere, der skal listes som prioriterede organismer, og at disse ikke nødvendigvis skal begrænses til maksimalt 10 % af EU karantæneskadegørerne, som ellers foreslået af Kommissionen. Det foreslås, at fremtidige ændringer af listerne skal ske ved delegerede retsakter. Kommissionen har forstået, at indledende listning foregår via gennemførselsbestemmelser og efterfølgende ændringer via gennemførselsretsakter.
- der etableres en liste over "EU alert" planteskadegørere og der kræves skærpede informationsindsatser til offentligheden.
- der etableres mekanismer til sikring af en vis koordinering af medlemslandenes beløbsniveauer for disses eventuelle udbetalinger af tabskompensationer til skadeslidte i forbindelse med udbrud og udryddelse af planteskadegørere.
- det overlades til medlemsstaterne at fastsætte detaljer om gennemførelse af nationale beredskabsøvelser.
- der ikke bliver muligheder for at opstille strengere nationale krav på eget territorium, heller ikke selvom disse ikke er i konflikt med det indre markeds bestemmelser.
- kravene til operatører skærpes yderligere.
- der ikke fastsættes minimumsbestemmelser ved gennemførselsbestemmelser for omfang/frekvens af officiel kontrol.
- der beskrives mulighed for, at der fra EU side kan gennemføres inspektion af forsendelser, inden de forlader tredjelande med henblik på eksport til EU.

Gældende dansk ret

Plantesundhedslovgivningen vedrører mange produkttyper og omfatter kontrol af planteavl i blandt andet registrerede gartnerier og planteskoler og hos læggekartoffelavlere, såvel som

overvågning, kortlægning og indsatser over for planteskadegørere i skove, natur og landskab med videre. Plantesundhedsområdet reguleres i dansk lovgivning i lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 195 af 12. marts 2009, samt i lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 12. marts 2009. I medfør af lovene er udstedt en række bekendtgørelser.

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning. Blandt andet forventes det at skulle indføres i Lov om planteskadegørere, at loven skal beskytte mod introduktion og spredning af planteskadegørere af relevans for såvel planteavl som natur.

Konsekvenser

Forslaget har ingen konsekvenser for EU's budget, udover hvad der er fastsat i den flerårige finansielle ramme.

Forslaget skønnes at få statsfinansielle og administrative konsekvenser for det offentlige, samt økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervet.

Forslaget vurderes at betyde et øget behov for finansiering til det danske plantesundhedsmæssige beredskab, særligt i en overgangssituation, hvis Danmark skal kunne efterleve de krav til myndighederne, som forslaget indeholder. NaturErhvervstyrelsen arbejder på at kvantificere behovet nærmere.

De nærmere detaljer for medlemsstaternes forpligtelser under den kommende forordning vil blive fastsat efterfølgende ved gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter. Et foreløbigt skøn for behovet for merfinansiering vil være 3-4 mio. kr. årligt, til udvidet overvågningsarbejde og til en styrkelse af beredskabsorganiseringen og -arbejdet samt 1-2 mio. kr. til engangsinvesteringer i IT og en opgradering af beredskabet.

Derudover anslås omkostninger til mulig etablering af eller adgang til karantænestationsfaciliteter i det omfang, det eventuelt ikke kan pålægges operatørerne at indrette sådanne faciliteter. Eventuelle omkostninger hertil, kan ikke anslås endnu, ligesom eventuelle omkostninger til kompensation for tab i forbindelse med offentlige indsatser mod forekomst og spredning af karantæneskadegørere, heller ikke kan anslås. Omkostninger til IT-udvikling på området relaterer sig til indberetninger vedrørende planteskadegørere og til administrationen af udstedelsen og modtagelsen af plantesundhedscertifikater via en EU IT-plattform.

Det vurderes ud fra erfaringer fra andre lande, at omkostninger til forebyggende tiltag og et effektivt beredskab normalt vil være langt lavere end de betydelige meromkostninger og langtidsskader, alvorlige udbrud af karantæneskadegørere kan føre til for planteavl, landskab, skov, natur og kulturværdier.

I en overgangsperiode forventes også øgede byrder, indtil gevinsterne ved et nyt kontrolsystem kan indhøstes. Forslaget kan skabe behov for efteruddannelse af registrerede virksomheders medarbejderstab for at kunne leve op til de skærpede krav. De skærpede krav til sporbarhed forventes også at ville føre til øget pres om at anvende kvalitetssikringssystemer i virksomhederne. Særligt for mindre virksomheder kan de skærpede krav til professionalisering føre til udfordringer. Det vurderes også, at der vil blive en øget byrde for importører med importanmeldelse og en vis grad af importkontrol, når listen over planteprodukter der under-

lægges plantesundhedscertifikatkrav ved import bliver udvidet for at sikre et øget beskyttelsesniveau.

Også i forhold til biodiversitet, landskabs- og kulturværdier m.v. forventes forslaget at få positive konsekvenser i form af øget forebyggelse mod indslæbning og spredning af alvorlige planteskadegørere. Dette kan tilsvarende få stor betydning i forbindelse med kommende klimaforandringer.

Forslaget skønnes at få en betydelig positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet det vil indebære stærkere forebyggelse i en tid med stigende trusler om introduktion og spredning af farlige planteskadegørere med stadigt stigende global samhandel, nye produkttyper og klimaændringer.

Høring

Sagen har været i høring i §2-udvalget (landbrug).

Dansk Gartneri udtrykker generel tilfredshed med forslaget, idet der lægges op til en yderligere ensretning af betingelserne på EU plan og for import. Dansk Gartneri opfordrer til, at det sikres, at der sker en løbende og effektiv opdatering af de lister over prioriterede karantæneskadegørere, der ifølge forslaget skal etableres, således at der hurtigt kan sættes ind over for angreb af planteskadegørere. Der opfordres til, at betingelserne for stødpudezoner og udryddelseszoner omkring skadegørerangreb evalueres oftere end årligt, af hensyn til handelen i områderne. Det hilses velkomment, at der bliver mulighed for at træffe strengere nationale forholdsregler mod planteskadegørere. Der efterspørges præciseringer og klare regler, hvad angår praksis for erstatninger i forbindelse med følger af udryddelsesindsatser for planteskadegørere. Dansk Gartneri hilser det velkomment, at der foreslås forbedringer og skærper i forhold til plantepasreglerne og til import (plantesundhedscertifikat-området), så længe det ikke bliver ødelæggende for indre marked samhandelen og for samhandelen med tredjelande. Der stilles spørgsmålstegn ved omfanget af udestående delegerede retsakter, og disse bør være præciseret nærmere sammen med 2. lovtekstrunde, som en del af den egentlige implementering af den samlede lovgivning.

Danske Kartoffler påpeger, at man finder det vigtigt, at forskere, myndighedspersoner og tekniske rådgivere ikke bliver omfattet af den foreslåede oplysningspligt over for myndigheden om forekomst af karantæneskadegørere, men at ansvaret for dette alene bliver pålagt den, der avler planterne som måtte være angrebet.

Sammenslutningen af danske sortsejere peger på at der er en fælles interesse blandt alle aktører og interessenter i den samlede fødevareræddikæde i at frembringe og sikre sundt og godt formeringsmateriale af nye og forbedrede sorter indenfor alle jordbrugets grene. Det forventes og der ses frem til, at den nye lovgivning, som forslaget fremlægges, vil kunne sikre dette.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv overfor Kommissionens forslag, der vurderes at øge beskyttelsesniveauet. Regeringen støtter princippet om, at den offentlige plantesundhedskontrol som hovedregel bør være gebyrfinansieret, baseret på de faktiske omkostninger, inklusive overhead. Reglerne om overhead skal gøres så fleksible, at det er muligt at inddække alle indirekte udgifter, således at kontrollen ikke underfinansieres. Bestemmelsen i kontrolforordningen om

obligatorisk friholdelse for mikrovirksomheder for gebyrer bør udgå, gøres frivillig eller kunne tilpasses nationale forhold.

Forslaget rummer etablering af nye fælles systemer for datadeling mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Der bør her sikres en optimering af samspillet mellem de nationale offentlige IT-systemer og EU IT-systemerne, således at der samlet set opnås en gevinst, såvel i form af smidig dataindberetning og -adgang som ressourcemæssigt.

Bestemmelser i forslag til EU finansiering af plante-, foder- og fødevarer- og veterinærområdet indeholder en mulighed for EU-medfinansiering af medlemsstaters overvågning for og bekæmpelse af EU prioriterede planteskadegørere i et område. Det skal sikres, at listen over de fælles EU prioriterede skadegørere, hvor der kræves aktionsplaner og skærpet overvågning og hvor der dermed kan opnås EU medfinansiering til national overvågning og bekæmpelse, har tilstrækkelig relevans for nordeuropæiske klimaforhold.

Danmark bør arbejde for at sikre så administrativt enkle systemer som muligt og i videst muligt omfang begrænse nye byrder for erhvervet og myndighederne. Det gælder blandt andet reglerne for import af plantemateriale til EU. Dette hensyn bør dog ikke tilsidesætte hensynet til at sikre et betryggende beskyttelsesniveau, og at reguleringen kræver, at alle professionelle operatører, hvis aktiviteter udgør en væsentlig plantesundhedsrisiko, registreres og kontrolleres.

Kommissionen får med forslagene på en lang række områder hjemmel til efterfølgende med afsæt i den overordnede rammelovgivning at fastsætte detaljerede regler og konkrete krav til medlemsstaterne via delegerede retsakter, TEUF 290, ligesom der lægges op til ensartet implementering af forordningen i medlemsstaterne ved gennemførelsesretsakter, TEUF 291. Fra dansk side støttes princippet om rammelove. Rammelove forudsætter dog, at medlemsstaterne er en aktiv del af den efterfølgende fastlæggelse af gennemførelsesbestemmelserne. Regeringen arbejder for, at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, og at medlemsstaterne har en stærk kontrol med Kommissionens udøvelse af kompetencer, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med retsakter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne støtter altovervejende intentionerne med Kommissionens forslag, men har fremsat en lang række tekniske ændringsønsker. For så vidt angår importbestemmelserne, er der ikke enighed om det grundlæggende koncept. Alle medlemsstater er enige i behovet for opstramninger, således at introduktion af nye farlige planteskadegørere undgås i højere grad end i dag. For at opnå dette går en gruppe af medlemsstater ind for en betydelig opstramning, som indebærer at der principielt skal udføres risikoanalyser af alle produkter inden disse må importeres ("lukket importsystem" med positivtlistning af importtilladte produkter). En anden gruppe af medlemsstater, herunder Danmark, advokerer for at fastholde et "åbent importsystem" med en negativliste og restriktioner for regulerede produkter, hvor opstramningerne sker ved øget brug af eksisterende mekanismer, kombineret med forbud mod import af en række højrisikoplanter samt støtte til Kommissionens forslag om en ny mulighed for at stille midlertidige ekstra importkontrolkrav eller indføre et nyt krav om risikoanalyser for nye, hidtil ukendte produkttyper eller oprindelser. Ligeledes ønsker mange medlemsstater, at en række

forhold der i Kommissionens forslag reguleres igennem delegerede retsakter i stedet reguleres igennem gennemførelsesbestemmelser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. december 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fisker) den 15. – 16. december 2014, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2013.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

4. Forenkling af den fælles landbrugspolitik KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Formandskabet har lagt op til en vedtagelse af rådskonklusioner om forenkling af den fælles landbrugspolitik på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015.

Baggrund

Kommissionen har forenkling af den fælles landbrugspolitik som prioritet i 2015. Desuden har det lettiske formandskab forenkling som en prioritet i deres formandskabsperiode.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

Forenkling af den fælles landbrugspolitik er en del af Kommissionens arbejdsprogram for 2015. Derudover er forenkling af landbrugspolitikken en hovedprioritet i Kommissionsformandens hyrdebrev til landbrugskommissæren, hvoraf det fremgår, at der skal være særlig opmærksomhed på nærhedsprincippet, fleksibilitet og forenkling i forbindelse med gennemførelse af landbrugsreformen. Endvidere fremgår det, at landbrugskommissæren inden for de første 12 måneder skal genoverveje forenklingsmulighederne i forhold til direkte støtte, og her særligt grønning, landdistriktsudvikling, kvalitetspolitikken samt ordningen for frugt og grøntsager.

Landbrugskommissæren sendte et brev til medlemsstaternes landbrugsministre, hvor medlemsstaterne blev inviteret til at komme med bidrag til forenkling inden udgangen af februar 2015. Medlemsstaterne har herefter fremsendt en lang række forenklingsforslag, som Kommissionen er ved at undersøge.

Kommissionen har formuleret tre principper for forenklingen:

- Politiske beslutninger fra 2013-reformen ændres ikke. Forenklingsforslag skal fokusere på de elementer, som kan ændres inden for rammerne af den nuværende politiske ramme.
- Forenklingsforslag skal ikke føre til en svækkelse af forsvarlig økonomisk forvaltning eller til en stigning i fejl i udbetaling af landbrugsudgifter; og
- Der bør gives prioritet til de områder, hvor landmænd og andre tilskudsmodtagere er mest berørt, og hvor de fleste ville nyde godt af en reduktion af den administrative byrde.

Fokus for Kommissionen er i udgangspunktet forenkling for den enkelte landmand.

Kommissionen har selv igangsat en intern gennemgang af hele lovgivningen på landbrugsområdet med henblik på at identificere de områder, som kan forenkles og overlades til medlemsstaterne i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

I forhold til direkte støtte indføres der med landbrugsreformen en række nye elementer, som medlemsstaterne skal administrere. Især de grønne krav bliver administrativt en stor byrde for administrationen og landbrugssektoren. Kommissionens intention er på basis af det første års gennemførelse at evaluere gennemførelsen af de grønne krav med fokus på kravet om, at landmanden skal udlægge 5 % af omdriftsarealet som miljøfokusområder. Endvidere vil Kommissionen overveje at forenkle andre regler under den direkte støtte med henblik på, at det senest kan få effekt fra ansøgningsåret 2017. Kommissionen skal endvidere fremlægge en egentlig evalueringsrapport af miljøfokusarealer i marts 2017. Kommissionen har tilkendegivet, at der i den sammenhæng kan tages forenkling op, som forudsætter ændringer også af basisretsakterne.

I relation til den fælles markedsordning er fokus på forenkling af det omfattende regelsæt på området i forbindelse med tilpasning til Lissabon-traktaten.

På landdistriktsområdet forventes fokus blandt andet at være på mere fleksible støttemuligheder, reglerne for kontrol og sanktioner i forbindelse med krydsoverensstemmelse, samt på mulighederne for anvendelsen af risikobaseret kontrol.

Formandskabet har på linje med Kommissionen anmodet medlemsstaterne om bidrag til forenkling af den fælles landbrugspolitik ligeledes med frist til udgangen af februar 2015.

Disse blev drøftet på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, og formandskabet har herefter fremlagt et udkast til rådskonklusioner med henblik på vedtagelse på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015.

Udkast til rådskonklusioner

Rådskonklusionerne består af anbefalinger til prioriteter til forenkling samt overordnede forenklingsprincipper. I modsætning til Kommissionens tilgang fokuserer formandskabet i sit udkast på forenkling af områder, der kan bidrage så meget som muligt til at reducere de administrative byrder. Udkastet fremhæver særligt behovet for at give større fleksibilitet til medlemsstaterne, for eksempel ved gennemførelse og kontrol af de nye grønne krav, herunder krav til miljøfokusområder og afgrødediversificering. Derudover er der ønske om en mere enkel kontrolmodel, herunder i relation til de grønne krav, mere proportionelle sanktioner for mindre overtrædelser, mere fleksibilitet i relation til støtteberettigelse for unge landbrugere samt mulighed for at gøre definitionen af "aktive landbrugere" frivillig. For markedsordningerne sættes der fokus på at forenkle offentlig intervention og handelsnormer, mens der for landdistriktsud-

vikling ses på forenkling af programmeringsprocessen og godkendelsesprocessen. Det kortsigtede forenklingfokus bør ifølge udkastet være på de uhensigtsmæssigheder der pt. er i gennemførelsesbestemmelser og i Kommissionens vejledningsdokumenter. Kommissionen opfordres til at fremlægge forenklingforslag i efteråret 2015, hvorefter Rådet på baggrund af en rapport fra Kommissionen i 2016 vil vurdere fremskridt indenfor forenkling.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Kommissionen har anmodet Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg om at komme med bidrag til forenkling af den fælles landbrugspolitik. Europa-Parlamentet forventes at holde en høring om forenkling af landbrugspolitikken den 4. maj 2015.

Konsekvenser

Sagen har ikke statsfinansielle, administrative, lovgivningsmæssige eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. En eventuel kommende forenkling af landbrugspolitikken vil kunne få positive statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer anfører, at Kommissionen i forbindelse med implementeringen af landbrugsreformen løbende kommer med svar på spørgsmål og afklaringer, som kan vende op og ned på den administration, som medlemsstaterne har planlagt. Det betyder, at der i sidste ende er en risiko for, at landmænd kan komme alvorligt i klemme, såfremt grundlaget for at søge støtte og leve op til de grønne krav justeres løbende.

Landbrug & Fødevarer mener, at dette er dybt problematisk og det er yderst kritisk for landmændenes retssikkerhed. Derfor vil Landbrug & Fødevarer opfordre til, at der arbejdes for, at Kommissionen indvilger i at se lempeligt på det første implementeringsår, og at de løbende afklaringer fra Kommissionen ikke længere kan få effekt fra indeværende år, men skal indarbejdes fra 2016.

Landbrug & Fødevarer mener, at der er et stort behov for at forenkler den fælles landbrugspolitik. Det er ifølge organisationen af meget stor vigtighed, at der skabes en reel forenkling for landmanden, og at der arbejdes på at få forenklingforslag igennem, som kan have effekt allerede på kort sigt.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det er af høj prioritet, at få forenklet reglerne omkring de nye grønne krav. De vigtigste forenklingforslag er set med Landbrug & Fødevarers øjne følgende:

- *Efterafgrøder*: Her ønsker Landbrug & Fødevarer at hæve omregningsfaktoren fra 0,3 til 0,7 samt afskaffe kravet om at efterafgrøder, der anvendes til miljøfokusområder, skal etableres i blandinger.
- *Krav om etablering af flere afgrøder*: Landbrug & Fødevarer mener, at alle bedrifter, der er under gennemsnitsstørrelsen i det enkelte medlemsland skal undtages for kravet om etablering af flere afgrøder

- *Sanktionssystemet for grønne krav:* Her påpeger Landbrug & Fødevarer behovet for at skabe mere proportionalitet i sanktionssystemet. Det kan ifølge foreningen blandt andet ske ved at reducere omregningsfaktoren ved beregningen af reduktionen fra en faktor 10 til en faktor 4.

Økologisk Landsforening er grundlæggende positiv overfor en forenkling af den fælles landbrugs politik.

Økologisk Landsforening mener, at de 30 % af den direkte støtte, der er betinget af overholdelse af de grønne krav, bør overflyttes til landdistriktspolitikken. Det vil forenkle samspillet til de øvrige natur- og miljøordninger i landdistriktspolitikken samt relationen til økologi. Samtidig vil medlemsstaterne slippe for at forholde sig til dobbeltkompensation. Økologisk Landsforening anfører endvidere, at produktionsstøtte bør afløses af tiltag, der har karakter af offentlige goder.

Økologisk Landsforening bemærker, at flerårige miljøordninger bør kunne forlænges med nye etårige aftaler. Det vil endvidere kunne fastholde flere arealer i miljøordninger, idet landmænd kan være tilbageholdende overfor at forlænge ordningerne, hvis det indebærer, at de er bundet i en ny femårig periode.

Økologisk Landsforening efterspørger mere fleksibilitet i forhold arealanvendelsen på arealer, der er omfattet af femårige tilsagn. Foreningen anfører, at eksempelvis periodevis oversvømmelser, skovrejsning, etablering af søer, etc. afspejler den dynamik, der er på arealer, der indgår i et landbrug. Denne dynamik bør ifølge Økologisk Landsforening tillades under forudsætning af, at tilsagnshaver undlader at hjemtage støtte til det areal, der ikke aktuelt lever op til tilsagnsforpligtelsen.

Økologisk Landsforening pointerer, at det nuværende regelsæt er et incitament for at lægge marker sammen og sløjfe hegn og markskel samt dræne fugtige pletter væk, da det vil øge det støtteberettigede areal. På den måde er den nuværende grundbetaling ifølge Økologisk Landsforening den største trussel for naturen i landbrugslandskabet. I stedet mener Økologisk Landsforening, at den direkte støtte bør udbetales til det samlede matrikulerede areal tilknyttet den enkelte bedrift med undtagelse af bygninger, gårdspladser, private haver og tilsvarende. Et sådant system vil ifølge Økologisk Landsforening være lettere for landmændene at håndtere, og det vil reducere eller måske fjerne behovet for miljøfokusområder.

Økologisk Landsforening påpeger, at der kan opnås støtte til etablering af lavskov igennem landdistriktsprogrammet. Økologisk Landsforening mener i stedet, at al lavskov bør være berettiget til grundbetaling, da netop tabet af den direkte støtte gør det for dyrt at etablere lavskov. Økologisk Landsforening påpeger endvidere, at det vil være en stor forenkling og en fordel for natur, biodiversitet, klima og dyrevelfærd, hvis det fremgår direkte, at græsarealer til landbrugsdyr må være beplantet med træer og buske uden begrænsningen på 100 træer pr. ha og uden indvirkning på støtteprocenten. Der er ifølge Økologisk Landsforening oplagte fordele ved at have en beplantning med træer og buske på arealer med græssende husdyr. Det giver naturligt læ og skygge, det yder et væsentligt bidrag til opsamling af næringsstoffer, og det er ganske enkelt en naturlig del af et udeareal til dyr som grise og høns, der oprindeligt er skovdyr.

Økologisk Landsforening påpeger det uhensigtsmæssige i at økonomiske konsekvenser af overtrædelse af krydsoverensstemmelsesregler i husdyrproduktionen afhænger af støttearealets størrelse og ikke af husdyrproduktionens størrelse. Dette kan ifølge Økologisk Landsforening ændres ved at indbygge en korrelation mellem husdyrholdets størrelse og den økonomiske sanktion.

Økologisk Landsforening foreslår, at kravene til øremærker ændres, så dyr, der ikke malkes og dermed håndteres hver dag først skal have isat tabte øremærker i forbindelse med, at de skal håndteres. Dyr, der græsser naturarealer, har ifølge Økologisk Landsforening større risiko for at tabe deres øremærker, fordi de hænger fast i krat, og det kan være vanskeligt for landmanden at kontrollere.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter formandskabets udkast til rådskonklusioner. Fra regeringens side er der fokus på proportionalitet mellem kontrolkravene og den reelle risiko for EU-budgettet. Regeringen arbejder særligt for at få indført mere enkle regler for gennemførelse og kontrol af de grønne krav til den direkte støtte. Regeringen arbejder for, at man på en række områder allerede nu iværksætter forenkling af gennemførelsesbestemmelserne, så det senest kan få effekt fra årsskiftet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er en positiv holdning til forenkling af den fælles landbrugspolitik fra alle medlemsstater, og der efterspørges især forenkling af reglerne for gennemførelse og kontrol de grønne krav til den direkte støtte.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, jf. samlenotat oversendt den 26. februar 2015.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

5. Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i forordning (EF) nr. 1306/2013 for så vidt angår kalenderåret 2015

KOM (2015) 141

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 22. april 2015. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har 26. marts 2015 fremsat forslag om ny tilpasningssats for finansiel disciplin for støtteåret 2015. Baggrunden for at fastsætte en tilpasningssats for finansiel disciplin er at skaffe et beløb på 442 mio. € til en krisereserve for landbruget i budgetåret 2016. Beløbet skal indgå i EU's krisereserve til landbrugssektoren. Kommissionen foreslår, at alle støtteudbetalinger, der ligger ud over 2.000 € per bedrift, bliver reduceret med ca. 1,4 %.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2015) 141 af 26. marts 2015 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i forordning (EF) nr. 1306/2013 for så vidt angår kalenderåret 2015. Forslaget er modtaget fra rådssekretariatet i dansk sprogversion den 27. marts 2015.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og kan vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure.

| Forslaget forventes sat på dagsordenen på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Som fastlagt i aftalen om EU's flerårige finansielle ramme for 2014-2020 skal der hvert år oprettes en reserve på 400 mio. € (i 2011-priser) med det formål at yde støtte til landbrugssektoren i tilfælde af større kriser (den såkaldte krisereserve). Denne bliver finansieret ved at reducere de årlige direkte betalinger til landmændene med en given procentsats (finansiell disciplin).

Krisereserven skal være med i Kommissionens budgetforslag for 2016, og den beløber sig til 442 mio. € i løbende priser.

Bestemmelserne om krisereserven udmøntes i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik. Ifølge denne skal Kommissionen senest 31. marts i det år, hvor tilpasningssatsen vil blive anvendt, forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et forslag vedrørende tilpasningssatsens størrelse.

På den baggrund foreslår Kommissionen for så vidt angår ansøgninger indgivet i kalenderåret 2015 en tilpasningssats på 1,393041 % i forhold til alle støttebetalinger, der ligger ud over 2.000 €.

Forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet senest 30. juni 2015. Hvis tilpasningssatsen ikke er blevet fastsat senest 30. juni 2015, bliver den efterfølgende fastsat af Kommissionen.

Kommissionen kan indtil 1. december 2015 ændre tilpasningssatsen. Det vil ske, hvis Kommissionen vurderer, at der er udsigt til, at udgifterne til direkte støtte og markedsforanstaltningerne vil overskride det loft for budgettet, som er en del af aftalen om EU's flerårige budget.

Satsen finder først anvendelse på Bulgarien og Rumænien fra 1. januar 2016 og på Kroatien fra 1. januar 2022. Indtil da er disse medlemsstater fritaget for den finansielle disciplin. Fritagelsen skyldes, at den direkte støtte endnu ikke er fuldt indfaset i de pågældende medlemsstater.

Til sammenligning var den tilsvarende reduktionssats for betalingerne for kalenderåret 2014 (budgetåret 2015) ca. 1,30 %. For kalenderåret 2013 (budgetåret 2014) var reduktionssatsen ca. 2,45 %.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget om finansiel disciplin medfører, at den direkte støtte i EU for budgetåret 2016, reduceres med i alt 442 mio. €.

Forslaget vil have konsekvenser for udbetalingen af direkte støtte i Danmark i budgetåret 2016. NaturErhvervstyrelsen skønner, at udbetalingerne til ca. 33.199 landmænd i Danmark vil blive berørt. NaturErhvervstyrelsen skønner endvidere, at forslaget vil medføre en samlet reduktion af de direkte betalinger i Danmark for budgetåret 2016 på ca. 81,7 mio. kr.

Hvis krisereserven i et givet år ikke udnyttes, vil den indgå i udbetalingen af den direkte støtte i det efterfølgende år. I indeværende budgetår udgør krisereserven ca. 433 mio. € i løbende priser. Hvis disse midler ikke udnyttes, vil de blive overført og udbetalt til ansøgerne af direkte støtte i budgetåret 2017.

Forslaget kan have administrative konsekvenser – hvis reduktionsraten reduceres sent på året, og der bliver behov for en anden udbetalingsrunde af den direkte støtte.

Høring

§ 2-udvalget (landbrug) er blevet hørt.

Landbrug & Fødevarer har ikke bemærkninger til selve forslaget, idet det er en konsekvens af aftalen om EU's flerårige finansielle ramme, og anvendes til at finansiere krisereserven. Landbrug & Fødevarer bemærker dog, at tilpasningsraten kun anvendes for direkte støtte, der overstiger 2.000 €. Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at en eventuel tilbagebetaling af de opkrævede midler – såfremt krisereserven ikke anvendes – tilsvarende skal ske med et tillæg på støttebetalinger, der ligger ud over 2.000 €.

NaturErhvervstyrelsen oplyser, at dette også bliver tilfældet.

Dyrevelfærds-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO) finder forslaget interessant. Det forekommer DOSO logisk, at en 'landbrugets krisereserve' finansieres - om ikke direkte af landbruget selv, så ved at reducere den årlige direkte landbrugsstøtte og hensætte midlerne til særlige formål og begivenheder.

DOSO finder det betænkeligt, at Kommissionen vil bruge (satsen for) landbrugets krisereserve til at regulere den direkte støtte. DOSO mener, at den direkte støtte og tilpasningsraten skal vurderes og behandles som uafhængige størrelser.

DOSO er af den opfattelse, at krisereserven tydeligt skal øremærkes til landbruget samt at forvaltning og anvendelse af reserven skal støtte, forbedre og sikre velfærd for dyrene i landbruget, borgernes sundhed, miljø og klima. DOSO mener, at finansiering, forvaltning og anvendelse af midlerne i krisereserven skal være klare og gennemskuelige, og at klarhed og gennemskuelighed går tabt – sammen med midlerne – hvis reserven reduceres til budgetregulator.

DOSO er ikke enig i, at krisereserven - hvis den et givent år ikke er udnyttet - skal indgå i udbetalingen af den direkte støtte. DOSO mener, at det modsiger det angivne formål idet midlerne så - stik imod hensigten - kan støtte uhensigtsmæssige og risikobetonede aktiviteter. DOSO mener, at krisemidlerne skal anvendes målrettet på at afbøde og forebygge kriser, idet dyrevelfærd, borgernes sundhed, miljøet og klimaet tilgodeses og forbedres.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget, der følger af aftalen om EU's flerårige finansielle ramme for 2014-2020.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være generel opbakning blandt medlemsstaterne til forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg den 22. april 2015.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.